YARIM AY

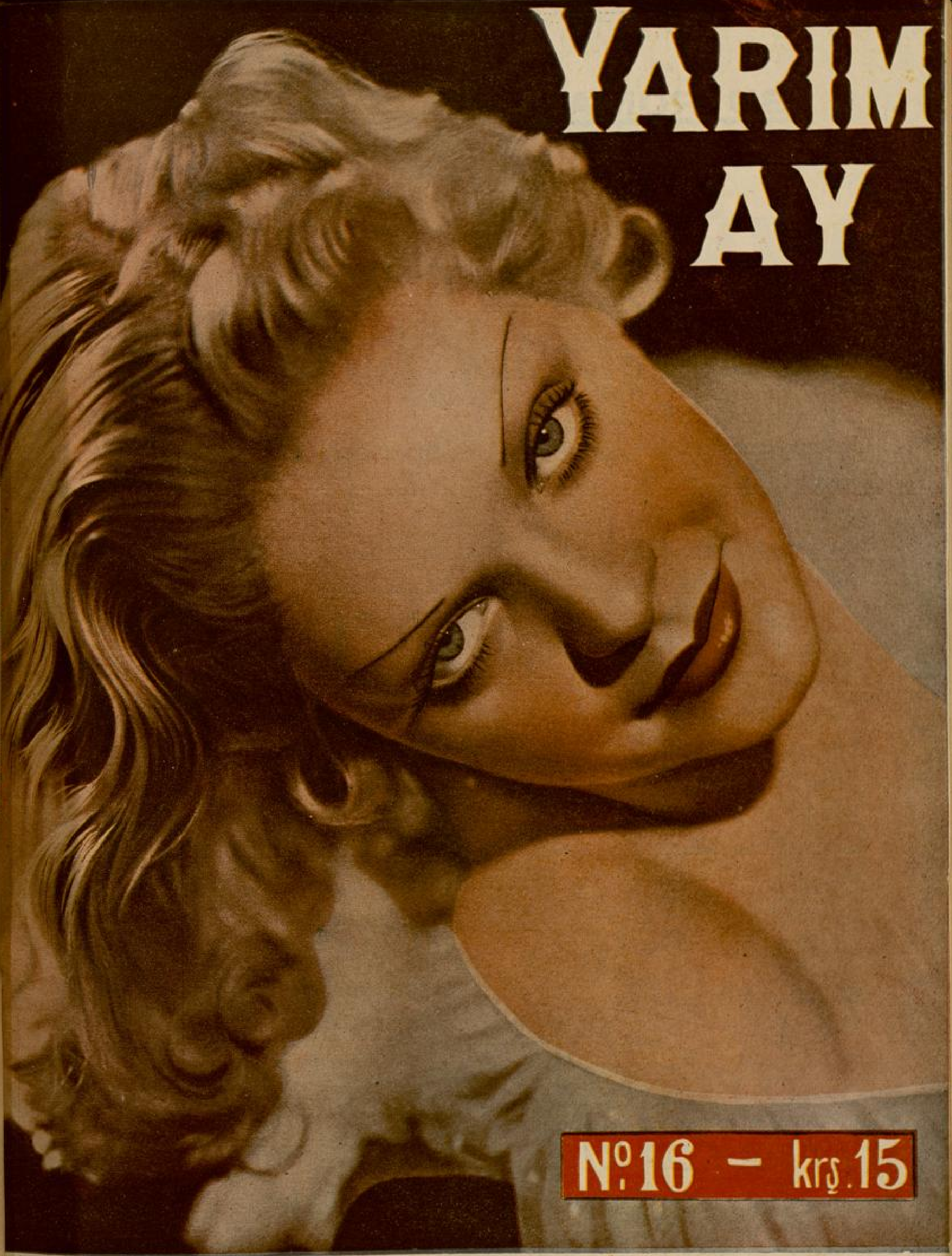

Nº 16 — krş. 15

U SAYIDA • CAHİT UÇUĞUN • YEŞİL OBA

UVA
OKUL
RTA
SE
RKÇE
NSIZCA
MANCA
LIZCE
LU
dir
ardır.
bilir.
için,
erine
arayınız.

BU ROMANLARI

50 °/o

Eksiğine Almak İstemez misiniz?

Dokuzuncu Hariciye Koğuşu	*Peyami Safa*	50
Açlık	,, ,,	75
Attilâ	,, ,,	100
İki Süngü Arasında	*Aka Gündüz*	100
Yalanın Kudreti	*Kâzım Nami*	75
Geceleyin Sokaklar	*Mahmud Yesari*	40
Kâhya Kadın	,, ,,	25
Çıkrıklar Durunca	*Sadri Etem*	100
Düşkünler	,, ,,	75
Emine	*Suad Derviş*	75
Güzellik Kraliçesi	*Nezihe Muhiddin*	50
Sen ve Ben	*Muazzez Tahsin*	75
Aşkın Birinci Şartı	*Vâ - Nû*	100
Rasputin	,, ,,	75
Kara Davut	*Nizamettin Nazif*	100
Venedikli Köle	*Kemaleddin Şükrü*	50
En Güzel Hikâyeler	*1927, 1928, 1929, 1930, 1931 yıllarının : Herbiri*	100

RESİMLİ AY BASIMEVİNE B
FİYATLARIN YARISINI GÖNDERİN
DERHAL İSTEDİĞİNİZ ROMA
ELİNİZDEDİR!...

15 GÜNDEN 15 GÜNE

Kültür Bakanı Saffet Arıkandan, Sevgenli Bir Ana Gibi, Yavrularını Korumasını İstiyoruz.

Son defa toplanan Halk Partisi büyük kurultayınca verilen karar üzerine, Kültür Bakanlığı ilk öğrenim proğramlarında ve köy kültüründe büyük bir devrim yapmaktadır.

Türkiyede bütün köy ilk okulları beş sınıfa çıkarılıyor; birçok derslerde değişiklikler yapılıyor; öğretmen yetiştirmek üzerinde de önemli kararlar alınıyor.

İlkokulların adı (Halk okulu) oluyor; köy okulları da "Normal„ ve "Semestrili„ olmak üzere ikiye ayrılıyor.

Kültür Bakanlığında toplanan büyük bir komisyon, bu temllere göre bütün müfredat proğramlarını gözden geçirmiş ve önemli değişiklikler yapmıştır. Komisyonca kararlaştırılan yenilikler Bakanlıkça da onaylanmış; ve bu ders yılında hemen tatbik olunması bütün okullara bildirilmiştir.

Kültür işlerimizin bozukluğu, okullarımızın ıslaha muhtaç oldukları hepimizin bildiği ve her fırsatta şikâyet eylediği bir hakikattı. Son zamanlarda bu şikâyetler o kadar çoğalmıştı ki, mesele ta Kamutaya kadar aksetti. Bunun üzerine Halk Partisi bu işle çok yakından ilgilenmeğe karar verdi.

Bu itibar ile bu hususta yapılacak hareketlerin, teşebbüslerin, devrimlerin bereketli ürün vermesini bütün varlığımızla dileriz. Ancak bu arada kulağımıza çalınan bazı düşünceleri.. bazı hakikatları, ve bazı şikâyetleri de iş başında bulunan büyüklerimize duyurmak, hem borç ve hem de ödevdir. Diyorlar ki:

— Altı dersaneli ilkokullar beşe indirildiği gündenberi - aşağı yukarı 10 yıl - hemen hemen hep ayni müfredat proğramı tatbik edildi. Bu arada Kültür Bakanlığına birçok bakanlar, şube direktörleri gelip gittiler.

Mademki bu müfredat proğramları bu kadar bozuktu; mademki çocuklarımız hiç bir şey öğrenemiyorlardı; o halde bir milyona yakın çocuğumuzun on yıldanberi en kıymetli öğrenme yıllarının, böyle heder olmasına nasıl müsaade edildi?

Proğramların bozukluğu bir hakikat olmak gerektir ki, Ankarada toplanan uzmen komisyon şimdi bunları geniş bir çapta değiştirmiştir. Bu böyle olunca on senedenberi, bir milyon Türk yavrusunu boyunlarına alanların, hiç bir mes'uliyetleri yok mudur?... Bu mes'ulleri arayıp bulmak lâzım değil midir?...

Yine diyorlar ki:

— Ankarada toplanan bu komisyonun verdiği, ve bakanlıkça onaylanan bu kararların Halk mektepleri ve ilk öğrenim için en sağlam, en doğru, ve en temelli bir proğram olduğunu, onu yapanlar temin ediyorlar mı?..

Eğer bu yeniliğin tatbikatına başlandıktan bir müddet sonra, bunun da bir meyva vermediği; ve ancak bir denemeçten ibaret olduğu ortaya çıkarsa, yine bir milyon Türk yavrusunun daha bir kaç senesi böylece heder edilirse; bu komisyon işlediği günahın cezasını çekecek mi?..

Yine diyorlar ki:

— 1928 yılında harf devrimi oldu. Bütün Arap harfli okul kitapları ortadan kaldırıldı. Kitapçılığı iş edinmiş birtakım yurddaşlar üçyüzbin liradan fazla bir zarar gördüler. Harf devriminde günlük gazetecilere büyük yardımlar edildiği halde, kitapçılara bir santim bile verilmemişti.

Şimdi bir yandan dil, bir yandan da proğram devrimi oluyor. Yine birçok kitaplar değişiyor. Yine kitapçılığı iş edinmiş bu yurddaşlar 100.000 (yüzbin) liradan fazla bir zarara düşüyorlar.

Bütün bu devrimlerin yükünü kitapçılığı iş edinmiş bir kaç yurddaşa yüklemek caiz midir? Hak mıdır?..

Kitapçılar, Kültür Bakanlığının birer evlâdıdırlar. Kültür Bakanı Saffet Arıkan, sevgenli bir ana gibi, yavrularını korumalı; vatan kültürüne pek kıymetli izerler yetiştirmiş olan bu kitapçılara: yaşamak, geçinmek ve yine faydalı izerler basabilmek için bir yol bulmalıdır.

İşte görüştüklerimiz böyle diyorlar, biz de duyduklarımızı olduğu gibi sayın Kültür Bakanına naklediyoruz.

Yarım Ay

SAN'AT BU MUDUR?...

(Üstad CEME)

1 — Musikide... 2 — Resimde... 3 — Edebiyatta... 4 — Mimaride...

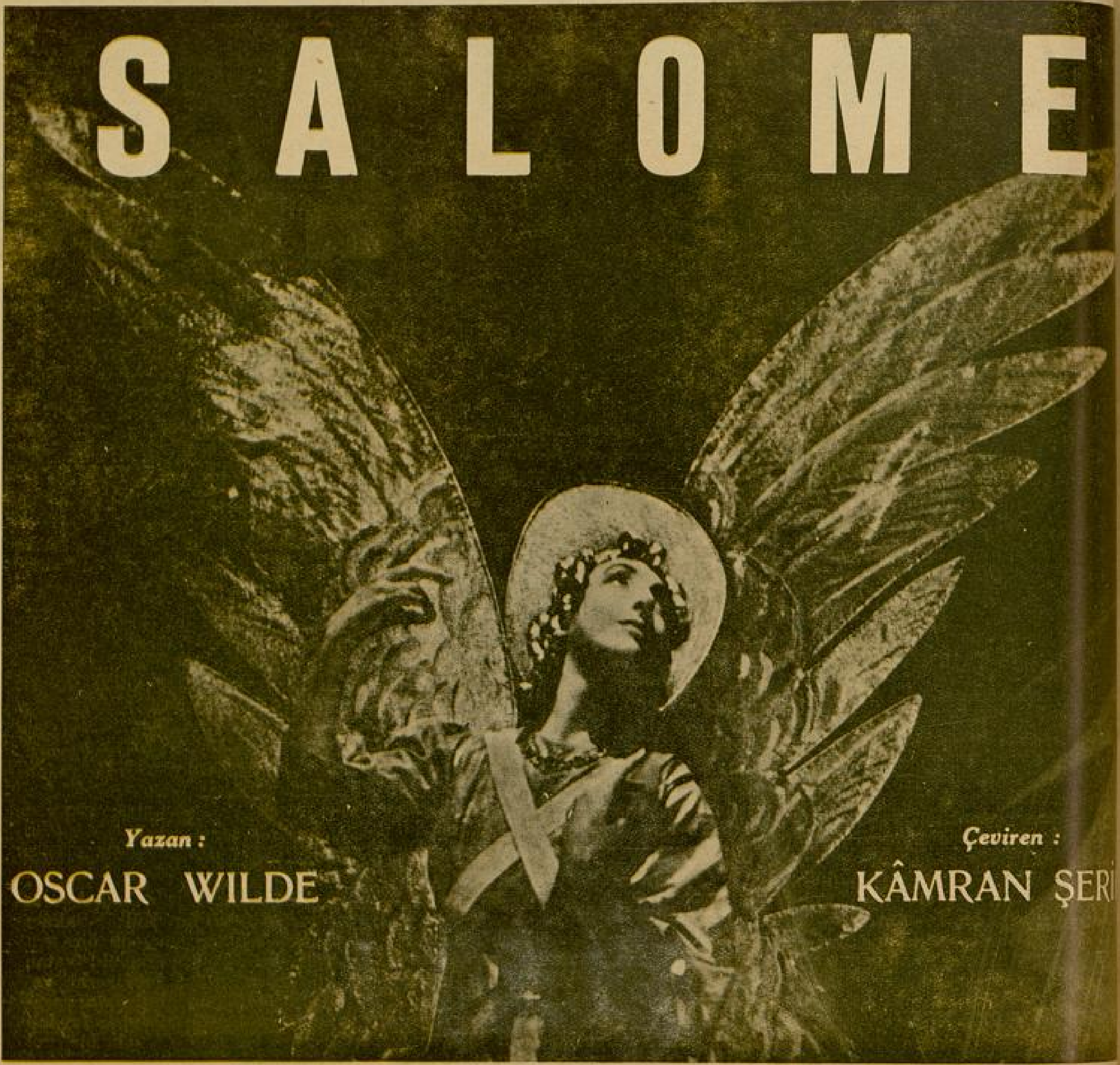

Salome — İhtiyar mı bu peygamber dediğiniz?

Genç Suriyeli — Dönseniz iyi olur Prenses. Müsaade buyurunuz da sizi götüreyim.

Salome — Peygamber... ihtiyar bir adam mı?

Birinci asker — Hayır Prenses, çok genç bir adam.

İkinci asker — Doğrusunu bilen yok. Kimi de onun için İlyas'tır diyor.

Salome — İlyas kim?

İkinci asker — Bu memleketin çok eski peygamberi.. Prenses.

Köle — İlbaya ne cevap vereyim, Prenses?

Hz. Yahaynın sesi — Ey arzı Filistin!.. sana vuracak olanın âsası kırıldı diye sevinme. Çünkü yılan ırkından

№: 2

bir ejder çıkacak, ve ondan doğacak olanı da kuşlar paralıyacak.

Salome — Ne acaip ses! keşke kendisile konuşabilsem..

Birinci asker — Galiba buna imkân yok, Prenses.. İlbay kimsenin onunla konuştuğunu istemiyor. Hatta Başrahibin bile konuşmasını mennetti.

Salome — Onunla konuşmak istiyorum.

Birinci asker — İmkân yok, Prenses.

Salome — İstiyorum.

Genç Suriyeli — Söylüyorum, Prenses, ziyafete dönseniz daha iyi olacak.

Salome — Peygamberi çıkarınız,

Birinci asker — Cesaret ede[...]
Prenses.

Salome — (Sabrınca yaklaşıp [...] bakarak) İçerisi ne karanlık! böy[...] ranlık bir inde oturmak çok [...] şey!.. Burası tıpkı mezara be[...] (Askerlere) İşitmediniz mi? Çı[...] diyorum, peygamberi görmek istiyo[...]

İkinci asker — Rica ederim, P[...] ses, bizden bunu istemeyiniz.

Salome — Beni bekletiyorsu[...]

Birinci asker — Prenses, haya[...] size fedadır, fakat istediğinizi yap[...] yız... Hem bunun için bize mü[...] etmeyin.

Salome — (Genç Suriyeliye b[...] rak) Ya....

Herodias'ın uşağı — Aman ya[...]

MEVZUU YAHUDİ TARİHİNDEN ALINMIŞ

yine başınıza bir gelecek var! mutlâka bir felâket olacak!

Salome — (Genç Suriyeliye yaklaşarak) Hatırımı kırmazsın değil mi, Narabot hatırımı kırmazsın?.. Ben sana daima tatlılıkla muamele ettim. Hatırımı kırar mısın? Bu acaip peygamberi, yalnız bir defa görmek istiyorum. Kendisinden o kadar çok bahsedildi ki.. İlbayın ondan bahsettiğini sık sık işittin. Ondan korkuyor, İlbay eminim ki korkuyor... Yoksa sen de mi Narabot, yoksa sen de mi korkuyorsun?

Genç Suriyeli — Korkmuyorum, Prenses. Ben hiç kimseden korkmam. Fakat İlbay sarnıcın kapağı açılmasın diye kesin emir verdi.

Salome — Hatırım için açarsın Narabot, ben de yarın (Put Satıcıları Kapısı)ndan tahtırevanımla geçerken, senin için yere küçük bir çiçek atarım... küçük yeşil bir çiçek.

Genç Suriyeli — Yapamam, yapamam Prenses.

Salome — (Gülümsiyerek) Hatırımı kırmazsın Narabot, hatırımı kırmıyacağını sen de bilirsin. Ve yarın (Put Alıcıları Köprüsü)nden tahtırevanımla geçerken, tül duvaklarımın altından sana bakarım. Narabot, sana bakarım, belki de gülümserim. Bana bak Narabot!.. bana bak; hatırımı kırmıyacağını sen de bilirsin, değil mi?.. Ben gayet iyi biliyorum.

Genç Suriyeli — (Üçüncü askere işaret ederek) Peygamberi dışarı çıkar.. Prenses Salome kendisini görmek istiyor.

Salome — Oh!

Herodias'ın uşağı — Bakın, ayda ne acaip bir hal var! sanki, kefenle örtünmek istiyen bir ölü kadın eli.

Genç Suriyeli — Sahi çok acaip bir hal var. Sanki kehribar gözlü küçük bir Prenses. Tül bulutlar arasından, küçük bir Prenses gibi gülümsüyor.

(Peygamber sarnıçtan çıkar. Salome ona bakıp geri geri kaçar.)

Hz. Yahya — Mekrûh kadehi daha şimdiden dolmuş olan nerede?

Bir gün gümüş elbisesile halkın önünde ölecek olan nerede? Söyleyin ona, gelsin, çöllerde ve kral sarayında bağıran insanın sesini işitsin.

Salome — Kimden bahsediyor?

Genç Suriyeli — Kimden bahsettiğini kimse bilmiyor, Prenses.

Hz. Yahya — Nerede o kadın ki, surlar üzerine boya ile nakşedilmiş insan resimleri, renklerle çizilmiş Geldani suretleri görüp, gözlerinin aldatmasına kapıldı, ve Geldanistan'a sefirler gönderdi.

Salome — Annemden bahsediyor.

Genç Suriyeli — Hayır, Prenses, nasıl olur?

Salome — Öyle, öyle.. Annemden bahsediyor.

Hz. Yahya — Nerede o kadın ki, kalçalarında kılıç kayışları.. başlarında üç kademeli, rengârenk külâhlar bulunan Asurî zabitlerine ramoldu? Nerede o kadın ki ketenler giymiş, gökyakutla süslenmiş, kulakları altın küpeli, başları gümüş miğferli, iri vücutlu Mısır deli-

(Arkası 31 inci sayfada)

MACERALI — ESRARLI — HEYECANLI EDEBÎ PİYES

YEŞİL OBA

... Akdenizin dağları zümrüt gibi yeşil, kumsalı altın pırıltılı, havası çiçek kokulu bir kıyısı vardır. Denizden gerilere doğru yükselen yamaçlarında, küçücük köyler, kırmızı damları, ak sıvalı evlerile göze çarpar.. bunlardan biri (Yeşil Oba).. Yeşil Obada, o kıyıların en iri portakalları, turunçları, mandarinaları yetişir.. Kısa boylu, pırıltılı yapraklı agaçların üstünü, keskin bayıltıcı kokulu çiçekler sarar, sonra dökülerek toprağı aka boyarlar. Daha sonra yeşil benekler dallar doldurur. Onlar büyür, içi sulu yesil kabuklar kızarınca, «Yeşil Oba» nın içinde bir beklemedir başlar.. satım zamanı geliyor..

İşte böyle bir vakit.. bahçesinde en iri, en kokulu portakalları yetiştiren Alinin, bir tek kızı "Güldalı" dolaşıyor. Üstünde koca yafaların birer altın güneş gibi yandığı agaçların dibinde.. arada bir karşı yamaçlara bakıyordu. Evlerinin önünden, ak köpükleri yeşil kıyıları yalayan (...) çayı akıyor.. sularının içinde yontulmuş, düzeltilmiş agaçlar aşağı doğru kayıyor. Bu, kıyıların en büyük alım satım işlerinden biriydi. Kerestecilik.. sık ormanların kucağından sökülen, taze agaçlar; tepelerden suyla denize indirilir. Orada bekleyen Mısır kayıklarına yükletilir..

... "Güldalı" önünden kayan agaçlara bakarak uzun, uzun düşündü.. Karşı yamaçlarda nişanlısı (Duran) hâlâ görünmemişti. Ortalığa esmer renkler siniyor.. bunun ardından yeşillikler değişmiş görünüyordu. Güneş kızıl ateşten koca bir portakal gibi, denizin sonlarındaki silik aydınlıkların içine gömüldü. Akşam çöküyor, "Duran" hâlâ yok..

«Güldalı» «Duran» ın çalıştığı ormana gitmişti. Gözlerinin önüne ormanın kuytu yeşillikleri altında çalışan delikanlı geldi. Dokuma gömleğinin kollarını sıvamış, elinde yıldırım gibi, keskin bir balta, yerde yatan ölü agaçların kalın kollarını budayor.. onları, suda bir yana takılmadan gidebilecek hale koyuyordu. Polat gibi sağlam, çınar gibi boylu bir delikanlıydı «Duran».

... Serin bir akşam rüzgârı çıkmış, agaçların sert yapraklarını hışırdatıyor, olgun portakallar, kıpırdayan dallarda oynaşıyordu. «Güldalı» büsbütün kararan karşılara son bir aranışla bakdı. Sonra evine girdi. Anası yoktu. Babası da kasabadan gelmemişti. Portakal satımı için uğraşıyordu. «Güldalı» ocağın üstündeki küçük lâmbayı yaktı.. ocakta tencere tıkırdıyor, odanın havasında işteha açan bir koku dolu. Köşede ince, renkli kâğıtlar yığılı.. portakal kâğıtları.. genç kız ağır ağır dolaşıyor, ocağın önüne küçük bir yer sofrası kuruyordu. Sarı mısır ekmeğini ikiye bölerek sininin üstüne koydu. Sonra bir iş kalmasın diye dört yanına bakarak, açık kapıdan çıktı. Dışarda sıcak memleketlerin aydınlık gecelerinden biri başlamış.. aşağılarda deniz fosforlu gibi pırıldıyor. Etrafını saran yuvarlak kıyının evlerinde yanan ışıklar, çubuk çubuk sulara uzanıyor.. ortalarda kereste gemilerinin kırmızı fenerleri kızıl birer kan yolu gibi uzanmış.. Çayın akışı bile gürültüsüz.. eğer deniz kafa tutarsa, deli haykırışlar göke doğru yükselir.. halbuki bu gece her şey dilsiz gibi.. sade ince bir meltem esiyor.. agaçlarda hışırtılar.. "Güldalı" uzun uzun bu görünüşlere baktı.

*
* *

... Bahçenin ağaç altları portakallarla dolu.. portakal harmanı vardır. Delikanlılar portakal topluyorlar, genç kızlar irisini, ufağını ayırarak renkli kâğıtlara sarıyorlar.. tahta sandıklara yerleştiriyorlar.. bu Alilerin portakal bahçesi..

«Güldalı» ortalarda yok.. kız... biri bunun farkına varınca soruş... Kimse görmemiş.. bahçenin son... doğru yürüyerek aşağılara sesle...

— Güldalı!... Güldalı!...

Sesi, bahçelikleri titreye, ... dolaştı. Cevap yok.. Güldalı b... duymuştu. Fakat aldırmadan i... dağ yolundan aşağılara doğru seğir... «Duran» ı aramağa gidiyordu. He... şam üştü onu görmeğe öyle alış... ki; bir gün görmemek, gece göz... uyku sokmamıştı. Eteklerine ... takılıyor, o sağına soluna hiç ba... dan koşuyordu.. çayın denize ... tuğu yere inince durdu. Yüzü ateş... kızarmış, sık sık soluk alıyordu. ... yanına bakındı; geniş deniz kums... çayın ağzındaki çakıllıkta küçük... çalışma yeri kuruluydu. Tahta te... ları durmadan çalışıyor, etrafta... arı gibi kaynaşıyorlardı. Rengi ... kararmış kısa gömlekli, kara ... baldırlı fellâhların, hep bir ağı... söyledikleri kuvvet getirme tür... ortalığı sarmış:

— Hele, hele!.. ya hele... Hele, ya hele..

Baskın, durgun bir hava.. ... agaçların altını bile yakıyor.. «Gü... kolunun yenile alnından sızan te... sildi.. kalabalığa doğru yürüdü.

Bütün başlar ona döndü. Se... kesildi.. fakat "Güldalı" bunları ... medi bile.. gördüğü bir tek şey ... O da; ilerde "Duran" ın dönük ar... havadaki elinde vırıldayan baltası... Genç kız bir solukta yanına dol... Önüne geçti. "Duran" ın balta t... eli biran havada durdu. Şaşırm... Arkasına dönerek baktı. Sonra bal... elinden yere fırlatarak "Güldalı... kolunu yakaladı. Geldiği yola do... sürüklemeğe başladı. Kız şaşırmış ... kat koşuyordu. Yolun yarısına g... aşağıdakiler görünmez olunca durd...

— "Güldalı" dedi; nasıl geldin ... ralara? Eğer ben olmasaydım seni ... milerine kaçırırlardı.. Fellâhların gö... nü duman bürümüş, seni görü... nasıl şaşırdılar. Çıldıracaktım.. onlar... arasına gidilir mi?.

"Güldalı" gülmekle ağlamak ara... da sesi titreyerek:

— Seni meraklandım «Duran».. d... akşam görünmedin.. başına bir kö... lük geldi diye korktum. Beni be... letmen ilk defa; nasıl meraklanma...

"Duran" candan, yürekten söz... kızı kucaklamakla cevap verdi.. ko... bir ağaç kütüğüne oturdular. Ayak... rının altında sular çağlıyordu.. "Dura... kendini bekleyen işini, "Güldalı" po... takal devşirmesini unutmuşlardı.. K... lunu kızın beline dolamış anlatma... başlamıştı:

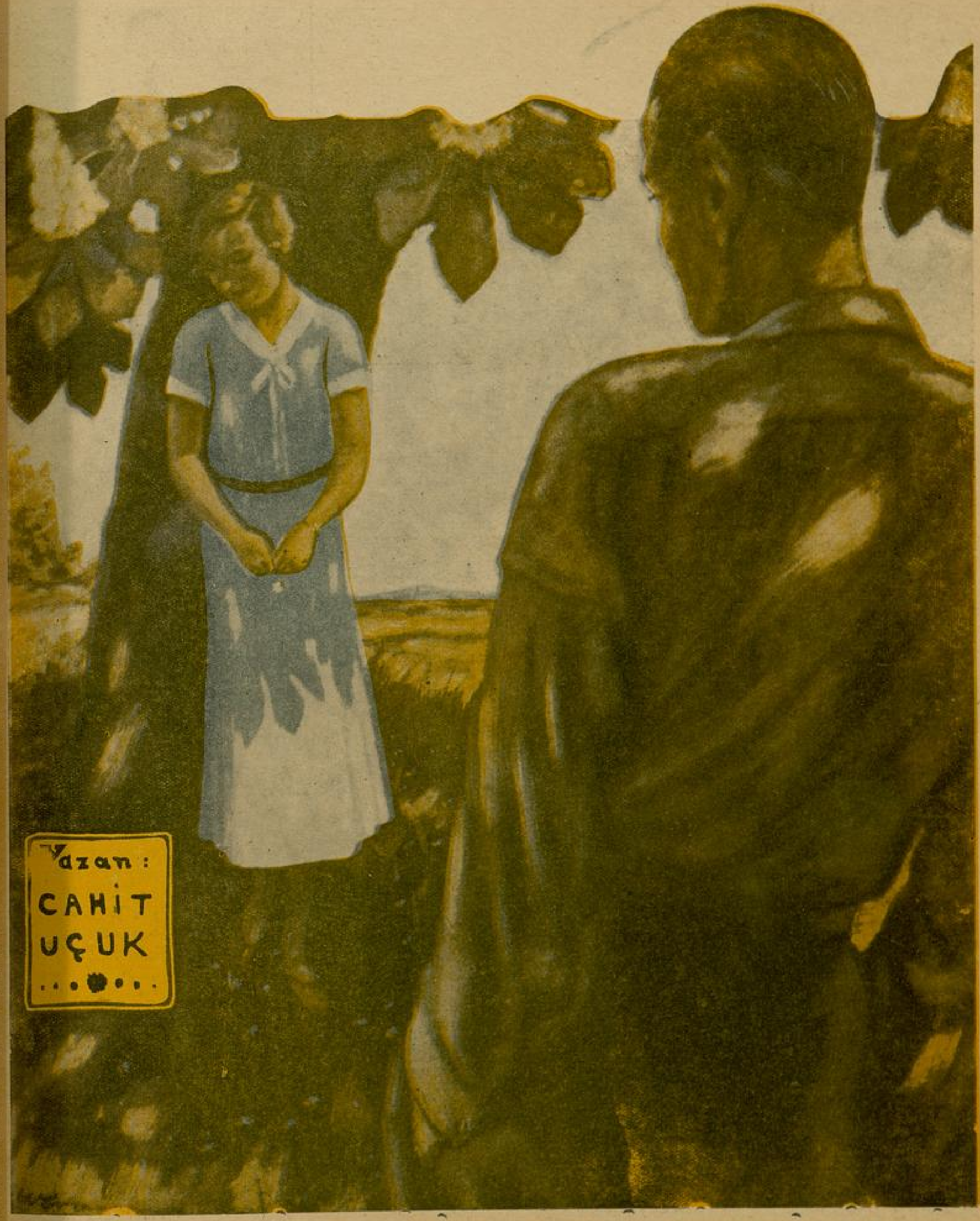

— «Güldalı» yarın kereste gemileri işini tekmilliyor, kalkacaklar.. Abdullâh Reis beni de almak istiyor. Çokça para verecek. Onun fellâhları kereste yüklemeyi bilmedikleri gibi, indirmeyi de bilmiyorlarmış.. ne dersin bu işe.. gideyim mi? Belki bir ay kalır gelirim. Dönünce hemen düğünümüzü yaparız.. kaç yıldır biribirimizden ayrılmamak yüzünden, para kazandıracak bir iş yapamadım. "Gül-

(Arkası 27 inci sayfada)

Çengi Helvacı Sazende Rakkase Başkalfa Kadın çengi Erkek çengi

(Saray düğünlerinde) (Sarayda) (Kibar düğünlerinde)

ESKİ ZAMAN TÜRKLERİNDE

KİBAR DÜĞÜNLERİ - GELİN ALAYLAR

Bir gelinin hamam alayı
(Gelinler hamama böyle bir car ile gelir, carı soğuklukta çıkararak hamama çıplak girerdi).

Eski zamanlarımızda evlenme çağını bulan kız ve erkek gençlerimiz - umumiyet itibarile - biribirlerile tanışıp, gö - rüşüp, konuşup, az çok sevişip anlaştıktan sonra karı koca olmazlar idi.

Mesturiyet, harem ve selâmlık âdeti var idi. On iki yaşından itibaren genç kızlar, pek yakın hısım ve akrabalarından başka, yabancı erkekler ile konuşamazlar, ihtilât eyliyemezlerdi. Kibar ve hattâ orta halli aile kızları sokağa ancak sıkı sıkı yaşmakla, veyahut başörtüsü ile; ve mutlaka yaşlı başlı bir kadın ile, bir dadı bir bacı ile çıkabilirlerdi. Kafes arkasından veya sokakta gelip geçen erkeklere dikkatlice bakacak olurlar ise anaları, babaları, dadıları, akrabaları tekdir ederler, kıyametler koparırlardı.

Bu âdetler icabı olarak genç kızları anaları, babaları ve onlar yok ise yakın akrabaları, velileri - kendilerine danışmadan - mal, mülk ve servet s... temiz aile evlâdlarından, simasını... resini, halini edeb ve terbiyesini... ğendikleri gençler ile evlendirirler...

Erkek evlât sahibi olanlar k... lardan, dostlarden ve hattâ u... medhini ve şöhretini işittikleri... ailenin yetişmiş kızını beğenince... mek üzere, evlenecek gencin a... yok ise teyze ve hala gibi yakın... baları, kız evine "görücülüğe,, gider... Görmeğe gittikleri genç kızı evv... pek iyi tanımış olsalar bile, yine b... resmen görmeleri şart idi.

Küçük hanım giyinip, kuşanıp... lenip, taranıp kahve ve reçel te... ile misafir odası denilen salona... kalfaların, halayıkların önüne dü... arzı endam eyler idi. Görücü ha... ların ellerini öptükten, ve kahve... canlarını birer birer kendi eli ile... siden alıp nazikâne misafirlere ta... ettikten sonra, küçük hanım ed... bir tavır ile karşılarına geçer, mü... alarak oturur idi. Görücüler kendi... iltifatlı sözler söyledikçe ve halini... tırını sordukça, mahcubane bir tavır... ve kısaca teşekkürlerle mukabele ed... Böyle görücüye çıkan genç kız... sıkılıp az söyleşmeleri, kızarma... saflıklarına, sadediliklerine, saffetler... alâmet addedilerek pek ziyade ta... ve tahsin olunurdu; hoşa gider idi...

Bu vizita yapıldıktan sonra er... ve kız tarafları ya doğrudan doğru...

veya aralarına koydukları dostları vasıtasile pazarlığa girişirlerdi. Kızın cihazının yapılmasına medar olarak erkek tarafından, her iki ailenin şeref ve haysiyetine, istitaatlarına, ictimaî vaziyetlerine göre, verilmesi usulden olan "Ağırlığın,,, (toplu bir paranın) miktarını kararlaştırırlar; nikâh için de "Mihri muaccel,, ve "Mihri müeccel,, tayin ederlerdi. Erkek tarafı her iki ailenin şeref ve haysiyetine uygun kıymette tek taş pırlanta bir yüzük veya değerli başka bir mücevher takdimi ile, küçük hanımı küçük beye nişanlarlardı.

Ondan sonra kız tarafı cihaz tertibine başlardı. Mücevherattan başka gayet mükellef, süslü klabdanlı gelin entarisi; telli pullu gelin duvağı; gerek paçalık (cumalık), gerek yabanlık, misafirlik ve evlik olarak ipekli ağır kumaşlardan kat kat tuvaletler, feraceler; çeşit çeşit değerli kürkler; telli pullu, oyalı ve sade güzel keten ve ipekli bezlerden süslü, zarif iç çamaşırları; sırmalı sırmasız birçok tuvalet havluları, hamam takımları, ipekli peştemallar; sırmalı ve sade sofra ve kahve örtüleri ve havluları; pamuk, yün ve kuş tüyünden şilteler, yastıklar; nazik bezlerden çarşaflar, sırmalı ve kasnaklı sade güzel yazma yorganlar; sırmalı ve kasnaklı seccadeler; sırmalı terlikler; bakır ve gümüş nakışlı zarif sahanlar, saksonya ve çini yemek tabakları, kâseler, destiler, billûr bardaklar, surahiler, musanna ve nakışlı pirinç ve gümüş mangallar, yemek sinileri; gümüş, bagî ve mercanlı kemik kaşıklar; gümüş ve pirinç leğen ibrikler, semaverler, gümüş kahve zarfları; gümüş ve pirinç süslü tek ve beş on mumlu şamdanlar ve türlü kandiller, kadifeli kayık döşemeleri, ihramlar ilâ.. hazırlarlar idi.

Damat konağının üst katının şerefli bir tarafını gelin odasile yatak odasına tahsis ederlerdi. Gelin odası geniş bir salon idi. Tavanı zarif çiçeklerle; ve sepetlere istif edilmiş yapraklı türlü meyvaları takliden yapılmış hünerli ve san'atlı oymalı göbeklerle tezyin edilmişti; duvarlarına klabdanlı, sırmalı zarif hoş renkli ipek zarlar kaplanır (yani kapitone edilir) idi; ve zarların aralarına eski Türk istilinde zarif raflar ve duvara gömülü küçük süslü hücreler konulurdu. Tavanlara asılan avizeler şanlı idi. Odanın etrafına kerevetler üzerine, oturuşları rahat, kadife veya ipekli ağır kumaş kaplı yünlü, pamuklu şilteler, minderler ve yastıklar dizilirdi. Kerevetlerin aralarında süslü konsollar ve endam aynaları bulunurdu. Yerlere nefis İzmir ve Acem halıları serilirdi.

Gelin odasının köşesine, gelin hanımın zifaf günü oturup seyircilere ve akşamı da damat beye endamını, kıyafetini göstermesi için yüksekçe tahtvarî bir küçük kerevet kurulurdu. Yatak odası da gelin odası gibi süslü ve mükellef idi. Gelinin yatağı yüksek bir kerevet üzerine serili yünlü, pamuklu ve kuş tüylü kaba şiltelerden terkip olunurdu, yorganları sırmalı idi.

***

Yazan:
Eski Büyük Elçi
Salih Münir Çorlu

Bu hazırlıklar tamam olduktan sonra remezan ile muharremin gayri aylardan birinin bir perşembesi düğüne ve zifaf resmine tahsis olunurdu. Zifaftan bir gün evvel gelin hanımın ailesi temiz, büyük ve ziynetli hamamlardan birini kapatıp kiralarlar idi. Hısımlarını, akrabalarını, dostlarını gelin hanımın akranlarını, arkadaşlarını hamama davet ederlerdi.

Hamam ustaları kadınlar, kalfalar davetlileri istikbal ederler, hamamın soğukluğunun etrafındaki şilteli kerevetlere oturturlardı. Kahveler, şerbetler dolaştırılırdı. Misafirler gelip toplandıktan sonra gelin hanım en süslü tuvaletlerinden birini giymiş, ve üstüne kloşvarî kesilmiş biçilmiş, zemini kırmızı, sarı ipekle işlemeli ince bir care bürünmüş olduğu halde içeri girerdi. Carını atıp misafirleri birer birer selâmladıktan ve davetlilerin getirdikleri hediyelere teşekkürler ettikten sonra, akranları ve arkadaşları ile beraber soyunup dökülüp ipekli zarif peştemallar kuşanırlar, hamamın sıcak halvetine geçerlerdi. Hamam ustaları, gelin hanımı ve arkadaşlarını keselerler, sabunlarlar, güzel güzel yıkayıp kokulu killer ve misklerle oğarlardı. Fakat bu ameliyeler arasında gelin hanım ile arkadaşları arasıra istirahat ederler, konuşurlar, gülerler, şarkılar söylerler, eğlenirler, şerbetler içerler, şakalar ederlerdi.

Nihayet temiz ve kaba tüylü meşhur Bursa havlularına ve bornuzlarına bürünerek soğukluğa dönerler; orada da dinlenip, gülüp eğlenerek tekrar şerbetler içerler, kahvaltılar ederler; ve nihayet akşam olunca evlerine avdet eylerler idi.

***

Ertesi günü perşembe olunca güvey halkı arabalar ile ve süslü haşalı atlar ile gelin hanımı almağa gelirler. Gelin hanımı; gelinlik esvabını giymiş, telli pullu duvağını ve elmaslarını takmış; yanaklarına, alnına ve çenesine elmaslar yapıştırmış; ipekli zarif carine bürünmüş olduğu halde yaldızlı

Türk kadınlarının bir araba sefası

kafesli ilk arabaya koyarlar; ve güvey takımının getirdikleri diğer arabalara da kendileri ve gelin hanımın akrabası ve taallûkatı hanımlar binip katar olurlardı.

Gelin hanımın cihaz takımlarını süslü hararlara, heybelere, halılara ve örtülere sararak, ve zinetli sandıklara yerleştirerek seçme yük beygirlerinin arkalarına vururlar, yola çıkarırlardı. Gelin arabası telli pullu askılar, çiçekler ve şallar ile süslenirdi. Arabanın etrafında telli pullu ve çiçekli çeri berler taşıyan hademeler yürür idi. Arabanın önünde çalgıcılar, köçekler şarkılar söyliyerek, rakslar ederek giderlerdi; ve onların önlerinde de cihazları taşıyan beygirler yürürdü.

Gelin alayı böylece damat beyin konağına kadar nümayişlerle varırdı. Damat bey gelin hanımı harem kapı-

Arkası 30 uncu Sayfada

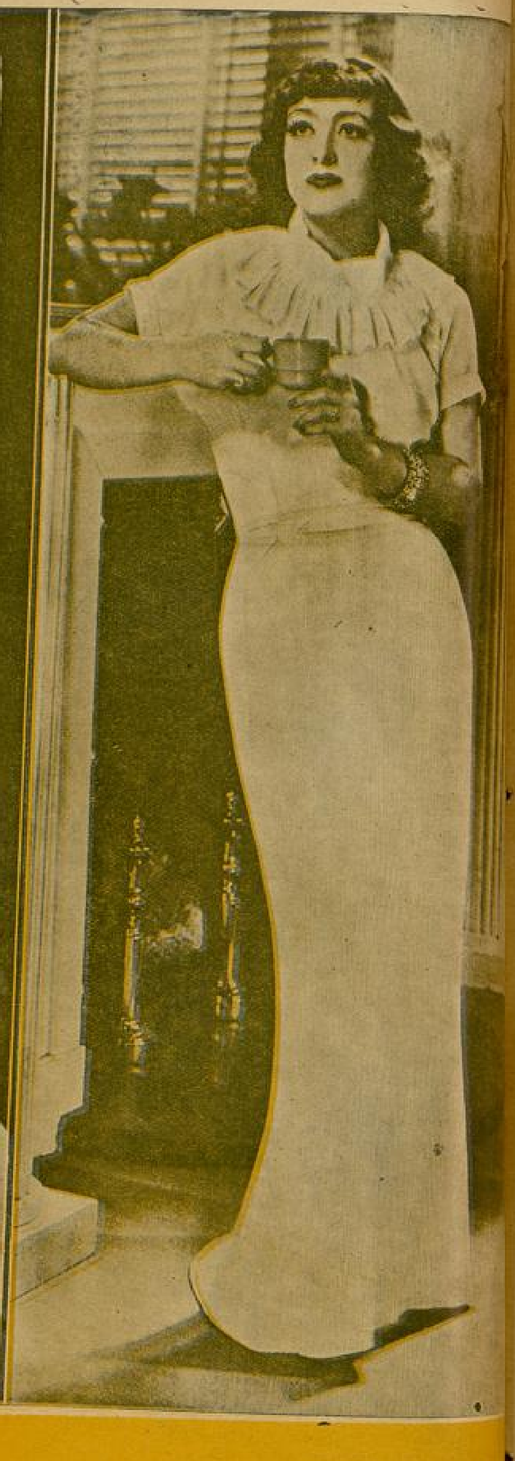

GENÇ KIZLAR!

" GÜZEL DEĞİLİM ! „ DİYE ÜZÜLMEYİN. GÜZELLİKLERİNİ KENDİ ELLERİYLE YAPAN YILDIZLARDAN ÖRNEK KAPIN!..

— Gelecek Sayımızda —

CEYMS STAR

GABY MORLEY'LE

BAŞBAŞA - CANCANA!

Gaby ile birinci defa karşılaştığım zaman bana ilk sözü şu oldu:

— Güzel değilim, gösterişli değilim. Tek övünebileceğim meziyet üzerime aldığım rolleri biraz iyi oynamaklığımdır.

Hakikaten ilk görüşte manasız bir yüze, nazarı dikkati celbetmiyecek silik bir çehreye malik. Kendisini tanımıyan birisi sokakta rastlasa, bir daha bakmak için arkasına dönmeyi hatırına bile getirmez. Herkesin, her zaman görüb, tanıdığı kadınlardan farkı yok. Buna rağmen insan kendisine yaklaşırken çekiniyor. Ve biraz sonra hiçbir kadına benzemediği anlaşılıyor. Bazıları sahnede ve filimde sun'î surette konuştuğunu söylerler. Fakat bence bu kadar tabiî bir artist yoktur denebilir. O tıpkı asrî hayatın bir aynası gibi ağlıyor, gözyaşlarında ince bir istihza seziliyor. Gülüyor, ve bu kesik gülüşünde bir hıçkırık sadası var. Eline aldığı bir mendil bile, derhal başlı başına manalar ifade eden bir hareket halini alıyor. Esrarlı bir kadın vesselâm!

Burada onun hakikî iç yüzünü kimse bilmiyor. Bazıları İtalyan olduğunu, diğerleri Fransız olduğunu söyliyorlar. Ben bir sırasını getirerek kendisine, mazisine ait ilk sualimi sorduğum zaman:

— Çocukluk hayatım benim gizli bahçemdir, hiç olmazsa bunu bana bırak! dedi.

Esrarla dolu bir hareketle elini başına götürüyor, ve gûya orada yuva kurmuş hayaletleri kovacakmış gibi, alnını sıkıyor. Tabiî o zaman suali tekrara cesaret edemiyor, hürmetle özür diliyorum:

— Gaby! bu kabalığımı hoş gördün değil mi?.. Ne yapayım; insan alâkalandığı, sevdiği bir kadını öyle benimser ki!.. Onun dününü, geçmişini, her gizlisini birer birer öğrenmek ve bilmek ister.

Erkek, için için tanıdığı, anladığı bir kadını büsbütün başka duygularla sever. On gündenberi beraber yaşıyoruz: çok ihtiraslı, çok unutulmaz saatler geçirdik. Biribirimize samimî, kalbî ifşaatta bulunduk.

Ne olur bana kendini daha iyi tanıt da, yüreğimi burkan üzüntüler biraz dinsin?...

Güldü; yüzüme pek manidar baktı, sonra:

— Ben halka, on beş buçuk yaşımdanberi kendimi verdim.

Parise ilk geldiğim gün, hemen hemen bugünkü gibi, esmer, zayıf ve sinirli bir kızdım. Hülyalarıma zahmet çekmeden irişdim. Hayat bana zengin, cömert kollarını açtı. İlk zamanlarda ismim Gaby de Moplaya idi. Bu küçücük ad az günde bütün dünyada şöhret kazanmaya hazırlanıyordu. İlk zamanlar Capocines tiyatrosunda yüz frank aylıkla aktrislik yaptım. Comédie - Française'e girme zamanını bekledim.

Ben, daima büyük rolleri oynamağı düşündüğüm halde, hisseme hep küçükler düşüyordu.

Bazı günler hoş geçiyor, bazıları bilâkis bütün ümidimi, cesaretimi kıracak derecede çetin oluyorlardı. Fakat memnundum. Sefalete tahammül ediyor, bir gün benim saatimin de geleceğinden emin, bekliyordum.

Büyük artistler derecesine yükseldiğimi halk, ancak seneler geçtikten sonra anlıyabildi.

Başka birisinin 2 senede yürüyeceği bir yol için ben, on sene sarfettim!

Sinemada kazandığım en büyük muvaffakıyet sözlü filmlerde oldu. Fakat benim hakikî artist hayatım Gymnase tiyatrosunda başlar.

—Gaby!.. Sen "Zehir„ piyesindeki donuk kadın mı?.. yoksa "Meo„ daki katil karı mısın? Bunu hiç düşündün mü?..

— Ben kendimin ne olduğumu bilmiyorum ki!.. İşin en fecii burası!

Sinema hayatı insana tuhaf tesirler yapıyor. Şampanyalar, seyahatler, musiki ve ıstırab sahneleri!...

Gabinin sahnede yarattığı şahsiyetler, galiba onun üzerinde büyük tesirler göstermiş!.. Acaba bu suretle onları yaşatmak mı istiyor, yoksa onların şahsiyetlerinde kendini yavaş yavaş yok etmek ki?..

Beşinci şampanya şişesinin son bardağını boşalttığı zaman, artık kendinden geçmişti.. sıraya gülüyor; sonra birden bire susuyor ve yüzüne büyük bir hüzün çöküyordu. Ellerimi elleri içine aldı:

— Ben şampanya isterim!.. Bana şampanya getirt...

Jan (beni bu adla tanımıştı)!.. bence hayat, kabil olduğu kadar çabuk yakılması lâzım gelen bir kömür parçasıdır. Hem başka birşey olabilir mi? Bu hayat ki daima alçaklık, daima şiddet, daima merhametsizlikle doludur, Jan!..

Hayat hiç ehemmiyeti olmıyan bir şeydir; uzun bir yolculukta rastladığımız berbat bir bekleme salonu. Biraz durursunuz. Sonra tekrar hareket... Fakat nereye?.. Ne için?

Sustu; pek derinlere daldı. Şimdi bu kadının yüzünde en ince ruhlu, yaralı yürekli bir insanın izleri ışıldayordu...

Görülüyordu ki onun da yüreği yaralı!.. Kimbilir belki bir.. belki birçok defalar. Fakat o hiç bir suretle bu gönül meselelerine temas etmek istemiyor. Fazla içmiş bulunmasını fırsat sayarak ağzından bir şeyler kapmak istemedim;

— Gaby!.. Sana ihanet edenleri; kalbini yaralayanları hâlâ unutamıyorsun... Bu belli!.. Okadar enginlere daldın ki, bu dakika en çok sevdiğin ve kendisinden en büyük ihaneti gördüğün adamı düşünmekte olduğuna yemin edebilirim.

— Yemin etme!.. günaha girersin. Kalbim mukaddes bir türbedir. Onun önünde ancak saygıyla eğil!..

Dudaklarımız biribirlerini buldular....

Evet, Gabynin dışı her kadına benziyor. Fakat içi onlardan bambaşka. Bütün kadınlara benzediği için erkeklerin çoğu onu seviyor. Kadınlar da onun kendilerinden bambaşka olduğunu bildikleri içindir ki onu takdir ediyorlar.

Senden İstediğim?

— Kim bu kadın?.

— Hangisi!.

— Şu köşede yalnız oturan...

— Ha !. Beğendin galiba.. Ne güzel kadın değil mi?.

— Evet, çok enteresan bir tip.. daha doğrusu güzellikği geçen bir hoşluğu, değişikliği var.

— Doğru ama.. nasıl söyliyeyim., Hali pek acayip.. Sanki yaşamıyormuş gibi.

— Sahi.. İşte asıl o tuhafıma gitti!.. Halbuki çok genc gibi duruyor.

— Ancak yirmi beş yaşlarında.. Bu kadının hayatı hakkında kimse birşey bilmiyor. Herkes bir yığın söz söylüyor. Ama bence bu lâkırdıların içinde birtek doğrusu yok. Ayni saatte başka başka ağızlardan ölen sevgili bir kocadan dul kaldığını, nefret ettiği bir adamdan ayrıldığını, veyahut hiç evlenmediğini duyabilirsin.

Her ne ise bildiğim birşey varsa bu kadın gördüğün gibidir; ne danseder, ne güler.. Zaten pekaz görünür. Göründüğü zaman da bir hayal gibi herkesten uzakta, dalgın gözlerile biraz durur, yavaş yavaş uzaklaşır, gider..

Dinleyen dikkatle kadına bakarak, merakla söylendi:

— Bu öyle bir halki nağmeye de pek benzemiyor.. Acaba nedir?.

— Kimbilir!.. Ağır bir derd olsa gerek.

— Bu yaşlarda baştan atılamıyacak derd pek yoktur.

Şu kadını bir dansa kaldırsam.

— Sana dansetmez dedim!.

— Bir tecrübe ederim ne olur! Madem ki nasıl olsa kimse ile etmiyor, beni de reddederse fazla mahcup olmam.

— Sen, yine uzun boyuna, geniş omuzlarına güveniyorsun ama, bu sefer bunların hiçbiri para etmez.

Adam gülerek : — Yok canım..., Dedi.

Yakışıklı olmasına, birçok parlak maceralar geçirmesine rağmen, mağrur ve küstah değildi...

Kadınla dansetmek için gösterdiği ısrar, beğenmekten ve meraktan ileri geliyor; bir kere şansını denemek istiyordu.

Ev sahibesini buldu. Ve kadına prezante edilmek üzere ilerlediler...

Kadın, ayni dalgın hali ile oturuyordu.

Ev sahibesi; — Müsaade ederseniz bayan Neşide size Hulûsiyi tanıtayım.

Deyince.. birden başını çevirdi; ahbabına gülümseyecekti.. Gözleri adama takıldı, ve bu gözler ürkünç bir şekilde irileşti. Zaten solgun olan rengi büsbütün uçtu. Yüzünün bütün çizgileri gerilmişti. Birşey söylemeden ısrarla bakmakta devam ediyordu.

Hulûsi bu acayip vaziyeti düzeltmek için biraz eğilerek :

— Danseder misiniz?.

Dedi.

Bu sefer kadının yanakları birden kızardı; gözleri parladı, yine sesini çıkarmadan kalktı.. Dansetmeğe başladılar.. Fakat her zaman gayet iyi tango yapan Hulûsi, şaşırıp ayakları dolaşması için, büyük bir gayret sarfediyordu. Kollarının arasında tuttuğu vücut katılaşmış, elinin içindeki el soğumuş, terlemiş, ve ayni ateşli nazarlar yüzünde

Perihan Ömer Cumhuriyet gazetesinde tefrika edilen (Gölge Çiçeği), (Beklediği Aşk) romanlarile ve birçok hikâyelerile derhal büyük bir alâka uyandırmış, büyük bir okuyucu kütlesi edinmişti. (Yarım Ay) okuyucuları, bu sayıdan başlayarak her onbeş günde bir, bu genç ve ince duygulu yazıcımızın hikâyelerini, bu sayfalarda bulacaklardır.

dolaşıyordu.. Nihayet Neşide du

— Kendimi biraz rahatsız hi yorum.. Beni otomobilime kadar rür müsünüz?.. Dedi.

Beraber çıktılar.. Vestiyerin gelince beyaz kürklü mantosunu kadın, adeta hakim bir sesle söyl

— Sizin de alacak bir şeyiniz alın !.

Otomobile binince Hulûsiye da dir yer ayırdı. O da hiç birşey lemeden yanına oturdu. Bir zama sıntılara kendilerini vererek 'sus Neşide başını arkaya dayamıştı. biraz morlaşmış olan gözleri kapa adeta yalvarıyormuş gibi, ancak i bilecek kadar yavaş bir sesle söyl

— Konuşun...

Hulûsi o kadar şaşırmıştı ki; n şüneceğini.. ne söyleyeceğini bilemiy

O devam etti:

— Konuşun.. Ne isterseniz söyleyin.. Bakın saçlarım ne değil mi?.. Onları sevmez mis Oldukları gibi sakladım.. Kesmedi

Başından birkaç firkete çı Saçları omuzlarının üzerine, her sından kızıl pırıltılar çıkan alt pelerin gibi yayıldı.. İlk defa o gülümsedi; fakat bu gülümseyiş uy bir adamın gülüşüne o kadar benz du ki!.. Tekrar etti:

— Konuş.. Sesin bilsen ne hoşuma gitti.. Neşide desene... Ha Neşide.. Tekrar et.. Yavaş yavaş s hiç bıkmadan söyle.. Of bu oto niçin durdu?. Ha.. Geldik mi?..

Adamı kolundan tutup sürükl Hulûsi sersemlemiş, hatta ürkmü Acaba bir delinin oyuncağı mı muştu?.. Ancak çok süslü bir sa girdikleri zaman kadın elini bıraktı kendini geniş bir sedirin üzerine at emretti :

— Şu radyoyu açın da güzel şeyler bulun !.

Yine dalgınlaştı. Sonra birden:

— Keman orada duruyor çalsan Dedi.

Delikanlı artan bir hayretle cevap v

— Lâkin ben bilmem ki!

— Pardon.. Biraz fazla dalgınım... Ne içersiniz? Viski, kokteyil, şampanya.. O! Çekinmeyin, burada ne isterseniz bulunur.

Bu sefer insana adeta ıstırap veren acayip kahkahalarla güldü. Herşeye rağmen Hulûsi kaçamıyor; tersine her dakika biraz daha bu kadına bağlanıyor, adeta ona âşık olduğunu zannediyordu. Çok zarif bir elin uzattığı bardağı aldı. İçinde ne olduğunu düşünmeden dibine kadar içti. Kızgın bir mayi evvelâ boğazını, sonra göğsünü yaktı. Kadın da içiyordu. Fakat bu yetmiyormuş gibi, gayet tabiî bir hareketle, incecik bir çorabın içinde bütün güzelliği ile uzanan bacağını açtı, ve duman rengi çorabın bittiği yere, donuk cildine ince bir iğne sapladı. Bu öyle seri, öyle büyük bir alışkanlıkla yapılmıştı ki! Hulûsi ancak görecek vakit buldu.

Neşidenin arkası üstü uzanan vücuduna eğilerek, gittikçe parlayan süzükleşen gözlerine bakarken:

— Niçin hayatını zehirliyorsun?. Gençliğine yazık değil mi?. Diye sordu.

O, hiç aldırmadan parmağını dudaklarına yapıştırarak, cevap verdi:

— Ders yok...

Öteki devam etti:

— Gençliğinizi, güzelliğinizi harap eder. Ne ihtiyacınız var. Dünyada başka zevkler yok mu?.

İki zarif omuz: «bana ne! .» der gibi sallandı; ve başka bir dünyadan, bir hayalden geliyormuş gibi ağır, hafif, değişik bir sesle tane tane çıkan kelimelerle söylendi.

— Sen, istediğimi yap! Sıhhatimden, gelecek senelerimden sana ne!. Yaşadığın dakikadan istifade et.. Bana, yarının bir felâket hazırlamadığını nereden bilirsin?.. Felâket, ölüm evvelden haber göndermiyor.. Hiç te teşrifata ihtiyaç hissetmiyor.. Bunu yapmazsam, uzun müddet yaşayacağıma yemin edebilir misin?. Hem hayattan zevkaldığımı, bıkmadığımı nereden biliyorsun! Belki bunu, tabiatin beni sürüklemeğe mahkûm ettiği uzun saatlerin geçişinin farkına varmamak için yapıyorum.. İhtimal hakikatten iğrendiğim, hayal ile.. Haydi sana ne!. Daha beni bu akşam gördün; pek çirkin değilim. İstediklerimi yapmakla ne kaybedersin?..

(Arkası 28 inci sayfada)

YAZAN:
ALİ RIZA
KILIÇ

BÜYÜK ADAMLAR EŞ OLAN KADINLAR..

Georges Sand'ın şöyle bir sözünü hatırlıyorum:

"Kadına sevgi, korte çağı ile beraber biter!„.

Bu ince duygulu, yüksek yazıcı demek istiyor ki: İnsan bir kadına daima aşık kalmak istiyorsa, daima korte halinde kalmalı, ilerisine gitmemelidir. Acaba bu doğru mudur?

Ortaya koyduğumuz sorunun karşılığı, öyle kolay kolay verilemiyeceğini biliyorum. Bu soru bütün insanların hayat düğümüne bağlı, soysal kurumun anahtarı olan birşeydir. Bu düğümü çözmek için on binlerce yapraklar yazılmış, hiç değilse binlerce yıllardır ki; Koca insanlık bile, bunun önünde ateşli başlar, ezilmiş yüreklerle iki eli şakağında düşünmüştür. Bu başsız ve sonsuz düşünceler tarihini, şöylece okuyacak bir kuvvetimiz olsaydı, acaba en büyük, en eksantrik romancıların bile düşünemiyecekleri nasıl facialar görecektik!

Ben burada: "kadına sevgi onunla evlenmekle biter mi?„ sorusuna cevap verebilmek babayiğitliğini satacak değilim; hayır.. Ben daha aşağıdan, çok aşağıdan güleşeceğim; yukarıdaki Georges Sand'ın sözünü hatırlamaklığım da, İngilizce bir kitapta okuduğum küçük bir parça yüzündendir. Bu parça, İngilizlerin bundan yetmiş seksen yıl önce yaşamış, pek ünlu bir hekimi olan Abernethy in tuhaf bir biçimde evlenmesini anlatıyordu. Doktorun korte devresi de, reçeteleri gibi kısa ve kesinkes olmuş.. Doktor birkaç hafta büyücek bir İngiliz bayanının hastalığına bakmış, ve kısa viziteleri sırasında evin kızını beğenmiş; en sonra büyük bayan iyileşince birdebire ona dönerek demiş ki:

— Artık büsbütün iyi oldunuz; size yalnız üç gün sonra son bir "tanrıya ısmarladık„ vizitesi yapmaga geleceğim. Ancak o vakte kadar gerek sizin ve gerek kızınızın şimdi söyliyeceğim sözleri düşünmenizi rica ederim. Bu sözler size birdenbire tuhaf, belki de kaba görünecekse de, işlerim o kadar sıkıdır ki, başka türlü davranamıyorum: "Bir yıl içinde şu kadar lira kazanıyorum; eşime şu kadar lira ayırabilirim; ahlakımı, gidişimi hemen bütün Londralılar bilirler. Sorup kolayca anlayabilirsiniz. Kızınızı bir kaç haftadır gördüm; güzel, iyi yürekli, annesini çok seven sevgili bir çocuk. . Bir aile elması... Kendisine hayat eşi olarak elimi uzatıyorum. Üç gün sonra gelişimde cevabınızı beklerim... »

Anne ve kızın bu sözler karşısında ne hal aldıklarını bilemiyoruz; ancak şunu öğreniyoruz ki: Doktor bu kızla evlenmiştir.

Doktorun, sevgisinin korte ile beraber biteceğinde (Georges Sand) gibi düşünmediğini, ve bu düşüncesinde yanılmadığını da anlıyoruz; çünkü korte devresini bu kadar kısa geçirdiği karısiyle, hayatlarının sonuna kadar biribirine karşı yalnız karı koca değil "aşık ve maşuka„ gibi yaşamışlar.

İşin burada yazmak istediğim bir yanı daha var:

Hemen hepimiz sanırız ki: Dâhiler, büyük bilginler, yüksek düşünceli şairler; bilgisiz, bayağı düşünceli kadınları hiç bir vakıt kendilerine hayat eşi olarak seçmezler. Fakat bu iş de öyle görünmiyor. Eflâtunun, su destisini zavallının kafasında kıran karısını; büyük Petronun koca Rusyanın kraliçesi yaptığı ve çok kere dayak attığı aşağı tabakadan Katerinayı falan bırakalım da, daha yakın vakıtlara gelelim:

İngilizlerin o büyük doktor (Conson) unu - şair, hakim, hatip, tenkitçi ve çok değerli büyük İngilizce diksiyoner yazanı Conson - bütün kültür dünyası tanır. Onu kısaca anlatmak için şöyle söyliyeyim: Bizim Ahmet Mithat efendinin en parlak vaktinde, Türk gençliğinin bir kısmı üzerinde yürüttüğü saygı ve bilginin saltanatını; doktor (Conson) bütün İngiltere bilgi, kültür ve edebiyat âleminde eşsiz olarak yürütmüştür. O zamanın bütün vesikaları doktor (Conson)un karısını, çok çekilmez bir kadın olarak gösteriyorlar. Conson daha ancak yirmi yedi yaşında iken evlenmiş ve elli yaşında olan bu kadını almıştır. Öğrendiğimize göre kadıncığaz çok şişman, şiş yanaklı, kıpkırmızı yüzlü bir şeymiş; ancak bu kızıllığın büyük bir kısmı bol bol süründüğü boyalardan ileri geliyordu. Allı pullu esvablar giymeğe, cakalı, boş söz söylemeğe, kurum satmağa can atıyordu. Şurasını söyleyelim ki: Doktor (Conson) da öyle pek centilmen görünüşlü, yakışıklı bir adam değildi. (Conson) un öveyi kızı onun görünüşü, söz söyleyişindeki tuhaflık, elini kolunu sallayarak yaptığı jestler hakkında bize gülünç bilgiler bırakmıştır. Bununla beraber doktor bir gün dostlarından birine büyük bir ciddiyetle şöyle demiştir:

— Dostum, bu iki taraftan da ateş bir aşk evlenmesi olmuştur!

Doktor (Conson) un karısına ol sevgi ve saygısı kadının ölümü kadar, evlendiği günkü gibi sürü gitmiştir.

Haydi Doktor Consonun kab biçimli, çirkince bir adam olduğundan dolayı, elli yaşında böyle bir sevgi bulabildiğini düşünelim; ya kurumlu yakışlı, dahi ve şair Goethe ye n diyeceksiniz?

Kendi hükümdarının candan dostu Vaymar, sarayının sevgilisi, yüksek sosyetenin süsü olan bu dâhi şa ve hakim, pek aşağı tabakadan ge geçinebilmek için yapma çicekler yapıp satan bir kıza, can ve gönülden vurulmamış mıydı? Bu kızın babası da gece gündüz ayılmıyan sefil bir bekri idi. İki tarafın gerek soysal ve gerek ahlâkî durumları arasında öyle geçilmez bir uçurum vardı ki: kız bile Goethe nin kendisine uzattığı evlenme eli tutmadı, uzun vakıt ona varmadı. Goethe onu, ancak yıllar geçüp kadının güzellikleri uçtuktan; ve o soyun vasıf larından olan gece gündüz sarhoşluk kadının yakasına yapıştıktan sonra alabildi. Dâhi şair onu o halinde se viyordu. Hayatını, ahmak ve sarhoş karısının yanında acılar içinde olsa da sabır ve tevekkül ile çalışarak geçirdi.

Jan Jak Russo:

Büyük şair ve terbiyeci Russo da kendisine yine böyle bir hayat eşi seçmiş değil miydi?.

Russo'nun kendi karısı hakkındaki düşüncelerini, yine kendi ağzından dinleyebiliriz:

"Daha en baştan onun beynini düzeltmek, bir varlık vermek istedim; ancak çalışmam boşa gitti. Şurasını ağzımla söylemekten utanmam ki: "Biraz yazı biliyorsa da, okumağı bir türlü öğrenemedi. (Pöti-Şan) da oturduğumuz vakit evimizin karşısında büyük bir saat vardı. Penceremden ona saatları okumasını öğretmek için bir aydan çok uğraşmıştım. Halbuki: şimdi de [yani o zamandan yirmi yıl sonra] saati okumasını bilmez. Yılın on iki ayını sıra ile saymağı asla öğrenemedi. Öğretmek için ne kadar güçlüklere katlandığımı sezememiştir. Alış veriş ederken hangi parayı vereceğini, geriye ne alacağını bilmez. Söylediği söz, çok kere, söylemek istediğinin tersidir..."

Russo'nun karısı hakkındaki bu sözlerini okuyanlar, bu kadıncağızı bir köpek kadar sayıp sevemiyeceğini sa-

"Kadına sevgi, korte çağı ile beraber biter!„

nacaklardır, değil mi?.. Hayır yine Russo, nun aşağıki sözlerini okuyunuz:

"Lâkin, isterseniz bu kadar ahmak kafasız diyeceğiniz bu kadın, büyük güçlük vakitlerinde en iyi öğütleri verir. İngilterede, İsviçrede, Fransada başıma gelmiş olan felâketlerde, o vakitki duruma göre, en akıllıca yolları bana öğretmiştir. Körcesine atılmakta olduğum tehlikelerden beni geri bırakmıştır. En yüksek sınıftan kadınlar, prensler önünde doğruyu gören aklı, kendisine sorulanlara verdiği karşılıklar, duruşu, oturuşu kendisi için saygı kazandırmış, kendisini çok beğendirmiştir Onun değeri, iyilikleri hakkında o büyük zatlar beni kutlulamışlardır..."

Bu satırları yazan şair feylesof ölünciye kadar değerli (Terezi) ni sevmiş, beğenmiştir.

Şimdi burada biraz duralım ve düşünmeğe çalışalım; elimizdeki bu örneklerin incelenmesinden ne çıkıyor?

Demek ki ev dirliğini, evlilik bahtiyarlığını elde edebilmek için, iki şarttan biri gerektir:

1 — Evin kadını büyük derecede sığ akıllı, veya ahmak olmalıdır.

2 — Yahut her vakit görülemiyecek kadar akıllı, yüksek düşünceli bulunmalıdır.

Büyük adam, dâhî dediğimiz insanlarda görülen dalgınlık, yalnız kendi düşüncelerine bürünüp kalmak hali, onları çok kere ve uzun uzun vakitler ailelerile yakından ilgili (alâkalı) olmaktan uzak bırakır. Kadının, bu uzun ve acı alâkasızlığa kızmadan dayanabilmesi için, onun da kocasının dehâsına ve yaptığı işe karşı pek derin bir sempatisi, ve bağlılığı olmak gerektir. Böyle bir sempatiyi, saygıyı Avrupanın büyük adamlarından Niebuhr'un karısında görüyoruz. Kadın ölüm yatağında yatarken Niebuhr öleceğini yüzüne karşı söylemiyerek, ona şöyle bir soruda bulunuyor:

— İstediğin birşey yok mudur ki yapayım?

Kadın, kendisini kolları arasında tutan kocasına anlatılamaz bir sevgi ile bakarak diyor ki:

— Ben ölürsem de, kalırsam da elindeki tarihi yaz bitir!

Ne kadında, ne erkekte bu yürek ve düşünce yüceliğini bulamıyacağımızdan, dâhilerle, büyük adamlarla evlenen kadınlar için ev saadetine kavuşmanın şu kesin yolu kalıyor: Tam derecede tevekkül, alçak gönüllülük, sığ akıllılık veya büsbütün ahmaklık!

Bunun bir örneğini Almanyanın en büyük müelliflerinden birinin ev hayatında görüyoruz. Bu zat son derece sinirli, titiz, öfkeli imiş. Böyle vakitlerinde yerinden fırlar, karısının üstüne yürüyerek ağzına gelen tahkirleri, lâkin gürültülü, tantanalı bir edebiyat diliyle kadının yüzüne fırlatırmış. Pek saf bir mahlûk olan kadıncığaz da, düşünceli bir kadını, korkunç bir öfkeye düşürecek bu edibane sövüp saymaları, dâhi kocasının dehasında vakıt vakıt görülen coşkunluklar, büyük düşünce müjdecileri sayar, kızmadıktan başka beğenerek ve sevinerek dinlermiş!...

Şimdi biraz da dâhilerin, büyük adamların da ne yüce düşünceli kadınlar, ne de ahmak kadınlarla evlenmelerini değil, orta çapda akıllı, orta bilgili kadınlarla evlenmelerinin örneklerini arayacak olursak; önümüze çıkacak bir sıra bedbahtlık, felâket hâdiseleri karşısında, derin bir yürek acısı duyarız. Bu sınıftan olan kadınlar ahmak değildirler, her şeye kolayca inanmaz ve boyun bükmezler. Onlar, kendi üstlerine düştüğünü saydıkları ödev (vazife)leri yaparlar; ve ona karşı kazandıkları hakları da isterler. Onun için bu sınıf kadınlar, söz gelimi, iş adamları için pek iyi bir hayat eşidirler; çünki kocalarının işlerini ve zevklerini anlar, ona yüreklerinden karışırlar. Ancak bu sınıftan bir kadın büyük bir düşünce adamı, bir filozof, bir şair, bir dâhî ile evlenmek isterse, kendisinden önce o yolu tutmuş olan kadınların geçirdiği hayatı, kurdukları yurtları gözönüne getirmeleri çok iyi olur. Buraya onlardan da bir iki örnek koyacağım:

(Arkası 30 uncu sayfada)

RUSYA DÖNÜŞÜ

Pr. Dr. KEMAL CENAPLA KONUŞTUK

YAZAN:
GAVSİ OZAN

Pr. Dr. KEMAL CENAP
(Son Rusya gezisinde çektirdiği bir fotoğraftan)

Diyebiliriz ki, bütün fen ve san'at adamları: tevazu, sessizlik ve samimiyet gibi hayatın belki en güzel meziyetlerini, kendilerinde toplamışlardır. Fakat Profesör Kemal Cenab'ın ayni zamanda gayet nazik, neş'eli ve nüktesever bir tabiatı vardır. Dostluk, şefkat ve samimiyet onun, bir çocuk kadar saf ve temiz bakan gözlerinin biricik ışıltılarıdır. Bu gözlerde yalnız, içinde bulunduğu sosyetenin kendisine bağışladığı ödevleri muvaffakıyetle başaran insanların rahat bakışları saklıdır. Arsıulusal Rusya fizyoloji kongrasında memleketimizi Pr. Dr. Kemal Cenab temsil etmişti. Büyük üstadın bu seyahati esnasında edindiği kıymetli intibalarını, ve dost memlekette devrim Türkiyesi namına başardığı ödevleri, Yarım Ay'ın okuyucularının büyük bir zevkle dinliyeceklerini bildiğim içindir ki, kendisile görüşmek isteğimi yenemedim. Bunun için beni büyük bir nezaketle karşılayan üstada ilk sorgum şu oldu:

— Arsıulusal Rusya fizyoloji kongrasında yurdumuzu temsil etmek gibi büyük bir vazifeyi üstünüze aldınız. Bu seyahatiniz esnasında edindiğinizi intibaları (Yarım Ay) okuyucuları namına öğrenmek istiyorum.

Kemal Cenab kahvesinden bir yudum aldıktan sonra, o her zamanki mütevazı tavrını takınarak:

— Rusyada, dedi, durmadan, dinlenmeden işine koşan, çalışkan bir halkla karşılaştık. O kadar ki, sokakta bir dostunuza rasladınız; içiniz de sıkılmakta. Eh! onu bir parça traşa tutmak istersiniz ya. Fakat bu aziz dostunuz tarafından derhal: "işim var beni bırak!,, diye, müthiş bir istiskalle karşılaşırsınız. Moskovada, Leningratta, tembelliğin, uyuşukluğun biricik rağbet gördüğü yer olan kahvelere tesadüf edemezsiniz.

— Rusyada kendi meslekiniz bakımından ne gibi sonuçlara vardınız?

— Moskova civarında, şehirden uzak "Tecrübî Tıp Müessesesi,, denilen büyük bir bina vardır. Burada " 2700 „ insan çalışır ki, bu miktarın yakında "7000,, ini bulacağını söylediler. Bütün bu insanlar, bu çatının altına, yalnız çalışan, didinen beşere faydalı olmak için toplanmışlardır. Tasavvur edin ki bu müessese, senede 500 bin etüd yapmaktadır. Daha başka, çok büyük "Pastör,, hastanesini gezdik, Odesa'da Pr. Çerbes tarafından idare olunan ve çok faydalı incelemeler yapan "İktida,, müessesesini gördük. Sonra Moskovada emsalsiz bir metropoliten yapılmıştır. Bunun yapılması daha çarlık zamanındayken tasavvur halinde imiş; oysa ki hurafelere saplı insanlar o vakit bu işe mâni olmuşlar. Sovyet hükûmeti ortaya acele bir sanat eseri çıkarmak istediğinden üniversitelilere de, arzu ederlerse çalışmaları için müracaat etmiş. "Bize niçin müracaat etmediler?„ diye asabileşen kız talebe, bunu şiddetle protesto etmişler. Neticede kız, erkek bütün üniversite talebesi, kazmalar elde, omuz omuza çalışarak bu koca san'at eserini ortaya çıkarmışlar.

. . . .

Pr. Dr. Kemal Cenap Yarım Ay yazıcısına anlatıyor.

Üstadın bu sözlerini hayret ve gıpta içinde dinlerken, senelerdenberi edebiyatımızda ideal kadın olarak yaşayan, şairlerimizin "perii ilham" dedikleri: eli manikürlü, saçı oksijenli, dudakları rujlu, kirpikleri rimelli; ezkaza bir gün otomobilsiz kalsa, zarif topukları üzerinde kendini güçlükle taşıyabilen o acaib mahlûku hatırladım. Ne yazık ki, tarlasında erkeğile omuz omuza çalışan, yurt korunmasında cepheye sırtında cepane taşıyan ve başlıbaşına bir şe'niyet olan Türk kadınını, romanlarımızda temsil eden tip, el'an bu hayalî mahlûktur.

Bu düşüncelerin ağırlığı içinde kendimi o kadar unutmuştum ki, ancak Kemal Cenab'ın tatlı ve munis sesile uyanabildim :

— Rusyaya yaptığımız şu kısa seyahat içinde, hayatımda asla unutamıyacağım, bir gece yaşadım. Orada tanımış olduğum ve pek çabuk samimileştiğimiz "Lavrentiyef" adında zeki, neş'eli, sevimli bir dostum vardı. Benden, bir şölen esnasında, Atatürk'ün menkibelerinden birini anlatmamı istedi. Hatırıma şapka hikâyesi geldi. Dedim ki : "Şapka kelimesine bir türlü alışamıyan gazeteler, o vakit bunu "siperişemsli Avrupaî serpuş" şeklinde yazıyorlardı. Oysa ki büyük Atatürk, o sırada Kastamonide verdiği bir nutkunda kafalardaki bu karanlığı şu sözlerle dağıttı :

"— Buna şapka derler; ve bu, başa giyilmek için yapılmıştır."

Ertesi gün herkes başına bir şapka geçirmişti. Bunun üzerine şampanyalar açıldı, oturanlar ayağa kalktılar : " — Yaşasın Atatürk" diye hep bir ağızdan haykırarak, şölen nihayet verildi. Görülüyor ki, durmadan, dinlenmeden çalışan, ilerleyen Sovyetler; biz Türklere karşı en sonsuz sevgiler ve rejimimize en derin saygılarla bağlıdırlar. Bir başka şölende de, "Kaminski" namında biri, uzun bir söylevinde Türklerle Rusların kan kardeşi olduklarını anlattı.

Profesör Dr. Kemal Cenap çalışma odasında.

Sayın doktor sözüne bir lâhza fasıla verdikten sonra ilâve etti :

— Rusyada musikiye, tiyatro ve operaya çok fazla önem veriyorlar. Bulunduğumuz konserlerden, seyrettiğimiz operalardan aldığım biricik intiba, takdir ve hayret olmuştur. Son söz olarak, şunu söyliyeyim ki, Rusya gezisi beni fevkalâde mütehassis etmiştir. Eğer geçirdiğim ufak bir rahatsızlık, bir zaman için, bu neş'eye engel olmasaydı..

Sonra yollarda da çok eğlendik doğrusu.. Tren bir istasyonda konakladığı vakit, al yanaklı, şirin köylü kızları etrafımıza üşüşürler; bize taze yumurta, tereyağı gibi köy mahsullerini satarlardı. Bu manzara cidden görülecek bir şeydi.. Hepsi de saf ve temiz yavrular..

Kemal Cenap sözünü bitirince, o her zamanki tatlı ve rahat gülümseyişini takınmıştı ki, kendisine biraz da başka sualler sormaya hazırlandım :

— Üstat ! dedim.. biraz da başka şeylerden konuşalım ; edebiyatı sever misiniz ?

— Çok severim. Ancak, ne yazık ki, vakit darlığından fazla meşgul olamıyorum.

Ayrılırken Sayın Profesöre, son bir sorgu olarak, hayatının en mes'ut dakikalarını sormuştum. O elimi sıkarken :

— Ah ! dedi; farkında değilim, hem cidden farkında değilim.. Kendimi meslekimin dertleri içerisinde o kadar unutmuşum ki.. her halde en mes'ut anlarım sevgili talebelerimle beraber harcadığımız o kıymetli vakitler olacak..

GENEL NÜFUS SAYIMI

20 İLKTEŞRİN — PAZAR GÜNÜ

Türk Ulusunun dirim hareketlerini hiç söz götürmez sayılarla gösterecek bir belge olan nüfus sayımına her Türkün canla başla ve tam bir doğrulukla yardım etmesi, kendi sağlığının izlerini görüp anlaması demektir.

◆◆◆

Geçmişde ve gelecekde bütün ulusal ve soysal işlerin temeli nüfustur. Nüfus siyasası da ancak nüfusu tanımakla kurulabilir.

20 İLKTEŞRİN — PAZAR

GENEL NÜFUS SAYIMI

Bize bu siyasanın yolunu gösterecektir.

Sayımın ne süel, ne finansal ve ne de özel bir noktası yoktur. Doğru söyleyenler bu yüzden hiçbir zarara uğramıyacaklardır. Doğru söylemiyenler ancak ilme, devlete çok büyük kötülük etmiş olurlar.

◆◆◆

Yurdun toprağı kadar, onu işleyen ve koruyan nüfusunu da tanımamız lâzımdır.

Bunun için de :

20 İLKTEŞRİN — PAZAR

Günü yapılacak olan genel nüfus sayımında sorgulara doğru cevap vermeliyiz.

Başvekâlet İstatistik Umum Müdürlüğü

GÜNAH GÖNÜLLÜLERİ

Yazan : **M. S.**

Ve güçhalle oynadığım birinci perdeyi kapatırken, mukadder olan falsoyu yapmakdan kurtulamamıştım.

Hicranın parmakları saçlarımın arasında dolaşıyordu. Elinin ateşi kafatasımdan beynime, ve ta damarlarıma kadar giriyordu. Ve bu ateş içimde, damarlarımı.. gözlerimi tutaşduran bir yangın yaratıyordu.

Bütün gayretimi yenerek taşan hıçkırıklarla sarsılırken, insanın bir damla gözyaşı akıtamadan nasıl ağlayabileceğini öğrendim.

* * *

Gazetelerden bazılarının sürüyle muhabirleri vardır. Bazı gazetelerde ise muhabir adedi ikiyi geçmez. Fakat buna rağmen, sürüyle muhabir kullanan gazetenin, işlerini iki muhabirle çeviren gazeteler tarafından atlatıldıkları sık sık görülür.

Halbuki, gazetecilikte en ehemmiyet verilen cihet atlamaktır.

Hatta bu işte hastalık derecesinde titiz davranan bir gazete patronu bilirim ki, en emektar ve kıdemli muharirini, Eyüp sultanda bir bekçi kulübesinin yandığını diğer gazetelerden sonra haber aldığı için, işinden atmıştır.

Sürüyle muhabir kullanan gazetelerin, az muhabirli gazeteler tarafından atlatılışı, en kurd gazetecilerin bile akıl erdiremedikleri bir sırdır.

Bazı kimseler bunun sırrını, muhabirlerin değerinde bulurlar.

Ve bu hükmü verenler, nekadar yanıldıklarının farkında değillerdir.

Çünki akla gelmedik bir tesadüf beni, bu sırrın cahili olmaktan kurtardı.

Meğer, az muhabiri olan gazetelerin, gizli ve yaman bir casus teşkilâtları varmış.

Faraza bol muhabirli bir gazetenin en fazla itimat kazanmış yazıcısı, az muhabirli bir gazetenin en sadık bir ajanıymış.

Ve meselâ bol muhabirli bir gazetedeki mürettibin asıl vazifesi, elinden geçen havadislerin en tazelerini gizlice az muhabirli gazeteye yetiştirmekmiş.

Ben, gazetemde muhbir sıfatile çalışan casusların kim olduklarını öğrenebilmiştim. Fakat onları işlerinden çıkartmıyor, sadece havadislerin aşırılmaması için tedbir almakla iktifa ediyordum

Çünki onlara yol verdirttiğim takdirde, yerlerinin para kuvvetile doldurulacağı muhakkaktı.

Ve o takdirde, ayartılanların kimler olduklarını anlıyabilmekliğim için, geleceği şüpheli bir tesadüfü beklemek mecburiyetinde kalacaktım.

Hicrana az zamanda geniş bir şöhret teminini düşünürken, bu teşkilâtı da hatırlamış; hattâ, başında bulunduğum gazete aleyhine çalışan bu gizli elemanları, lehime kullanmanın yolunu bile tasarlamıştım.

Hicranın, kaidelerin terbiyesini gören sesi, tahminimden hayli üstün bir harikulâdeliğe varmıştı.

Ve artık harekete geçmemekliğim

№: 16

için tek bir sebep kalmamıştı. Bu gün matbaaya girişimden az sonra, İrfan Raciyi odama çağırttım. On küsur yıldır içinde tek adım ilerliyemeden yaşadığı gazetecilikte, işe kendisile başlamış arkadaşlarının birer gazete sahibi oluşlarile öğünen, bu kabiliyet ve istidat öksüzünün, kendi dehâsına karşı hudutsuz bir imanı vardı.

Ve onu, bütün benzerleri gibi muvaffakıyetsizliğe mahkûm eden de, bu kancık imanıydı.

Yaptığı casusluğu sezdiğimin farkında olmadığı, gözlerimi zaman zaman bulan gözlerinde okunan gizli istihzadan anlaşılıyordu.

Cürmünün gizli kalacağından emin olduğu için, aramızda hırıltılı göğsünü gere gere dolaşmaktan utanç duymıyordu.

Doğrudan doğruya temasta bulunmadığımız için, gelir gelmez kendisini aratışıma mana verememişti.

Gözlerindeki arsız istihzaya, zayıf bir şüphe, zayıf bir endişe ve kuvvetli bir merak ta karışmıştı.

— Bendenizi emir buyurmuşsunuz Bayım?

Samimiyetimin sahteliğini gizlemeye çalışarak güldüm ve:

— Evvelâ, dedim, dün başladığın belediye anketi fevkalâde... O şaheser sual, bulunur şey değil doğrusu.. Öyle tahrik edici bir cazibesi var ki... gidip bizzat belediye reisine sorsan, kendi aleyhinde söz söyletebilirsin... Geçen günkü, yangını da gayet güzel röporte etmişsin. Biz gazetecilerde yazı, eser, çok yenilmiş meyveler gibi lezzetini kaybediyor. Her yazıya, her esere ya ticarî gözle, ya tenkit maksadile bakıyoruz.

Yani bir şeyi zevk için okumak hassasından mahrumuz.

Fakat buna rağmen o yazını, bir gazeteci gözile değil, bir kari keyfile okudum.

İrfan Racinin gözlerindeki endişe, şüphe ve merak, sevince tahavvül etmişti. Efendisi tarafından pohpohlanan bir uşak gibi ezilip büzülüyor, kırılıp dökülüyor, kızarıp bozarıyor, ve arada bir:

— Teveccühünüz Bayım!

— İltifat buyuruyorsunuz Bayım!

Kabilinden tekerlemeler kekeliyordu.

Son zamanlarda gösterdiği gayretin (!) eserlerini biraz daha medhe boğduktan sonra:

— Ben, dedim, idareye kâğıdını gönderdim. Çıkarken uğrayın, ve emeğinizin ufak karşılığını da alın... Ben maaşınız için de düşünmekteyim. Bu içtimadan sonra onu da, size daha münasip bir hale getirebileceğimi sanıyorum.

İkramiye, ve zam vadi, paraya hayli düşkün olan İrfan Racinin ağzını kulaklarına vardırmıştı. Nasıl teşekkür edeceğini bilemiyor gibi idi.

Yerimden kalktım, ve aralık duran kapıyı kapadıktan sonra, çok mühim bir sır tevdiine hazırlanan insanların edasını takındım, ve:

— Bu gün, dedim, seni buraya çağırışımın bir diğer sebebi daha var.

Sana çok mühim bir iş vermek niyetindeyim. Ve seni tercihimin sebeplerinden birisi de, meslekî ketumiyetine karşı beslediğim itimattır (!!). Eğer biz ketum davranırsak, ve diğer arkadaşlar başka bir membadan haber almazsa, yakın bir günde bütün gazeteleri birden atlatacağız demektir.

İrfan Racinin sevinçle rahatlayan suratında, müstehzî habaset yeniden dirilmişti.

— İtimadınıza teşekkür ederim, dedi, ketumiyetimden emin olabilirsiniz!

İnanmış görünerek devam ettim:

— Bundan iki sene evvel, bütün Avrupa matbuatı, Hicran adında bir Türk kızının musikide gösterdiği hudutsuz istidattan bahsetmişlerdi.

Fransada Konservatuvarı birincilikle bitiren bu kimsesiz kızın tahsil masrafını, Mısırlı zenginlerden biri görmüş.

Mısırlı zengin, bir müddet evvel İstanbula gezmeğe gelmiş. Hicranı, kendisinden sadaka isterken görmüş. Kızı hem çok cana yakın, çok sevimli bulmuş, hem de hayli acımış; ve derhal otomobiline almış.

Bu talili tesadüf kızı en fena akıbetlerden kurtarmış.

Hicran, bu eşi kıt görülen hayırlı zenginin kendisine yaptığı maddî, manevi yardımlara lâyık olabilmek için azâmi gayreti gösteşmiş.

Bu gayretin semere vermesinde, geniş musiki istidadının da sonsuz yardımı olmuş.

Ve Hicran Konservatuvarı bitirince, büyük bir alâkayla ve takdirle karşılanmış.

Ondan sonra geçen senelerde, ben Avrupa gazetelerinde sık sık Hicrandan bahseden yazılar gördüm.

En değerli ve tanınmış musiki mütehassısları, onun hakkında çok lehinde tenkitler neşrettiler. Yüz binlerce karii olan mecmualar, Hicranla yapılmış mülâkatlar bastılar. Ve bittabi bütün bunlar, Hicrana, herkesi imrendirebilecek kadar şümullu bir şöhret kazandırdı.

(Arkası var)

SÖZÜN ÜSTÜNLÜĞÜ

YAZAN:

NURULLAH ATAÇ

Fransız muharrirlerinden M. Georges Duhamel, romanları ile olduğu kadar makine düşmanlığı ile de ün kazanmıştır. Romanları içinde güzel olanları vardır; makineye karşı söylediklerinin çoğu ise, gülünç demiyelim, çocukça olmaktan kurtulamamıştır.

Geçenlerde bir gündelik gazetede okuduğum bir yazısında, sinema ile tiyatroyu karşılaştırıyor; ve hiç bir zaman bize, birincisinin ikincisi kadar heyecan vermiyeceğini ileri sürüyordu. M. Georges Duhamel'in söylediğine göre: bir vak'anın olduğu gibi göz önünde canlandırılması, onun sözle anlatılması kadar kuvvetli olamaz, ruhumuzu kavrıyamaz. İşte bir filmde, bıçağını çekmiş indirmek üzere olan bir adamın yüzünü, elini bize her yandan gösteriyorlar; gözleri, beyaz perdenin üzerinde, açılıyor, açılıyor... Bunlar bizi ürpetmiyor değil, fakat şairin bir tek sözü, bir nefeste okunuveren bir mısraı, gözlerimiz önünde o dakikalarca kımıldanan resimden çok fazla ürpertici olur. Klasik tiyatro şairleri ölüm sahnelerini perdenin arkasında geçirtir, sonra onu bize şahıslardan birinin ağzından anlatırlar. İsteseler onlar da bu kanlı işleri seyirciye vak'a halinde gösterebilirlerdi. Racine'in zamanında, bir deniz canavarının bir insanı parçalamasını sahnede göstermeğe imkân yok değildi (ben söylemiyorum, M. Duhamel söylüyor; ben öyle bir şeyin tiyatro sahnesinde bu gün de gösterilmesini pek mümkün bulmuyorum); ama Racine, Hippolitos'ün ölümünü göstermeyip anlatmağı daha münasip bulmuş...

M. Duhamel, XVII inci asırda tiyatronun bir temaşa san'ati değil, bir söz san'ati olduğunu pek hesaba katmıyor; fakat çoğu vakit sözün, anlatılan asıl vakadan bile heyecanlı olduğunu ileri sürmekte haksız değil.

Söz bize niçin vakadan ziyade tesir eder?.. Çünkü söz, hayale daha elverişlidir. O kadar da değil, bir sözü anlamak için, onun anlattığı ıstırabı veya sevinci, kendi başımızdan geçmiş gibi görerek heyecan duyarız. Söz bizim gerçek veya hayalî hatıralarımızı uyandırır. Zaten bizde bir takım hatıralar uyandırmaz, onun ifade ettiği şeyi kendi ruhumuzda, etimizde tasavvur etmezsek anlıyamayız. Söz bize vakaları *içten* gösterir. Halbuki vakaları dıştan görürüz.

Herhangi bir vak'ayı seyrederken, kendi kendimizi düşünmekten ister istemez biraz olsun ayrılırız. İnsanların çoğu ise özcüdür; yalnız kendi başlarına gelmiş şeylerden heyecan duyar. Şairin anlattığı bıcağı kendi omuzumuza batıyor gibi hissedebiliriz; halbuki sokakta gördüğümüz veya sinemada seyrettiğimiz öldürme vakasında o bıçağın indiği omuz da gözümüzün önündedir: bizim omuzumuz değildir.

Fakat tiyatroda, sinemadaki, tablodaki öldürme de bizi, gerçekte olanından daha çok heyecanlandırır; çünkü biz sanat eserinin bir sembol olduğuna inanmışızdır; bizim başımızdan da geçmesine imkân bulunan bir şeyi tasvir ettiğini düşünür ve gördüklerimizi kendi etimizde gibi duymağa çalışırız.

Dikkat edin, sokakta bir adam öldürülürken hemen kaçan veya bir zavallıya iki üç teselli sözü söylemekten bile çekinen çok kimseler, o halleri sinemada, tiyatroda görünce ağlar, hele romanda okurken daha çok heyecana gelir. Bu, sözün vakaya karşı üstünlüğünden değil, insanın özcülüğünden, hep kendini düşünmesinden gelir.

Söz, vakadan çok heyecan verir, çünkü hayali daha çok kurcalar. İnsanların çoğunun, resimden fazla musikiyi sevmeleri de bundan gelir. Fakat bunu düşünüp de sözden ziyade vakadan, gerçekte olandan heyecan duymak, ruhça daha ilerlemiş, özcülükten kurtulmuş olduğunu gösterir diyemez miyiz?

YARIM AY'ın 1 inci TONU (Cildi)

1 — 12 inci sayıyı içine alan "Birinci Ton,, gayet zarif bir kap içerisinde hazırlanmıştır.

Birinci Tonun pahası 225 kuruştur.

Sayın Okuyucularımız ellerinde bulunan 1 - 12 sayılı Yarım Ayları (Resimli Ay Basımevine) gönderdikleri takdirde meşin kap için 75; bez kap için 50 kuruş vererek kaplatabilirler.

Kadıköy
Vapurlarının Sineması

YAZAN : Fehmi Razi Oktay

Bay Fehmi Razi

Hepimizin yollarda rastladığımız, kim ve neci olduğunu bilmediğimiz, birçok tanıdıklarımız vardır. Göbeğini hoplata hoplata hergün vapurun salonundan geçen orta yaşlı bir adam görürsünüz. Yürüyüşü kaygusuzdur. Nereye baksa, gözlerinden keyif saçılır. Keder, tasa sanki onun yanına yaklaşmaktan korkar. Arada bir, dağıtmacı «müvezzi» elile bir çağırışı vardır ki... bu, kimseye benzemiyen bir çağırış örneğidir. İç yüzünü kazırsanız : «Be kalın kafalı adam!.. bilmeyor musun, buraya ben geidim. Bu gün canım, şöylece bir gazetenin sahifelerine bakmak isteyor. Bunu neden anlamadın?.. Neden koşup bana bir gazete getirmiyorsun. İstediğin para değil mi ?.. Görmiyor musun ceblerim tıklım tıklım dolu. Kakavan, halâ yerinde duruyor. Anlaşıldı, daha gelmiyecek» düşüncesi, kafasında ışıklanır ışıklanmaz, uzun kolu havada yarım aylar çizmeğe başlar. Ya hele dağıtmaca para verişi, ayrı bir görünüç «manzara» dır. Parayı dağıtmacın eline, her vakit yukarıdan atar. Yukarıdan attığı bu paralar, bir çoğunda yerlere düşer. İki büklüm olmuş dağıtmaç, sinirli sinirli yerlerde dakikalarca para arar. Cömertliği tuttuğu günler yirmi beşliğin üstünü uzatan dağıtmacı, elinin tersile : «Git istemez!» der, gibi ileri doğru iter. Siz karşıdan anlarsınız ki, bu adam, parası bol, keyfi yerinde bir tecimendir.

. . . .

Hergün, elinde çantası, hızlı adım'arla yürüyen genç bir kadın görürsünüz. Vapurun salonuna daha kapıdan girerken, gözleri boş ve rahat oturacak bir yer arar. Yanınızda gözüne ilişen boş yere, büyük bir alışkınlıkla oturur. Yerini biraz ısıttıktan sonra, çantasını koyacak güvenli «emniyetli» bir yer arar. Bu işi de yoluna koyunca, belirsiz bakışlarla, inceden inceye kadın tuvaletlerini incelemeğe başlar. Bu arada, eldivenlerini çıkarmayı da unutmaz. Hele karşısında genç erkekler varsa, ilk işi bu olur. Ne olur, ne olmaz kendisile bir evlenen bulunur, diye. Çünkü parmaklarında alyans yoktur. Bağlı olmadığını göstermek, hoşuna gider. Huyu hiç sıkılgan değildir. Biraz uğraşsanız, kendisile bir erkek arkadaş gibi kouuşabilirsiniz. Havadan, sudan, günün işlerinden.. ve daha ne bileyim birçok şeylerden. Kendi kendinize, karşıdan kararınızı verirsiniz. Bu genç kadın bir yerde daktilodur. Bu kararınız, belki yüzde doksan beş doğrudur.

. . . .

Başka birgün, bir züpbeyle rastlaşırsınız. Bu züpbe, her gün ayni vapurlardadır. Birçok defalar da, sizin karşınıza gelir, oturur. Artık modası geçtiğini bilmez değil; fakat züpbelik olsun diye, o halâ favorilidir. Tırnakları alabildiğine uzundur. Sol kolunda, neye yaradığını bir türlü anlıyamadığınız ince bir zincir sallanır. Bu zincirin neye yaradığını ondan sormaya kalkmayın. Yüzde yüz o da, bunun niçin takıldığını bilmez. Başkasında gördüğü için, züpbeliğe uygun olduğu için takar. Bir gün bakarsınız, karşınıza golf bir pantolonla çıkar. Uzun bir geziye mi çıkıyor diye, kafanızı boşuna yormayın. Geziye falan çıktığı yoktur. O gün, onun canı öyle istemiştir, öyle de yapmıştır. O kadar. İşlerinde mantık aramaya gelmez. Çünkü tam züpbedir. Züpbenin gidişinde mantık yoktur.

. . . .

Bir gün, yine karşınıza elliyi geçmiş bir adam geçer oturur. Pantolonu ütüsüzdür. Elbisesinin rengi so'uktur. Duruşu, oturuşu biraz babayanidir. Bu hali teşrifat işlerini bilmediğinden değildir. Oradan geçen bir dostuna verdiği kıvrak selâmdan, bunu anlamakta gecikmezsiniz. Fakat neden duruşu bu kadar babayani diye, düşünmeğe başlarsınız. Biran gelir onun gözlerile, göz'eriniz karşı'aşır. Onun gözlerinde içten bir gülümseme var. Bu gülen bakışta, derin bir anlam «mana» vardır.

Size : « Ütüsüz pantolonuma, soluk elbiseme mi bakıyorsun ? An'aşıldı, sen daha hayatın dışındasın. Henüz içine girmeğe vakit bulamamışsın. Acırım sana. Hayatın dışı, acı ve ıstırabtır. Saadet kaynağı onun içindedir. Durmadan, dinlenmeden onun içine girmeğe çalış. Rahat ve tasasız yaşamak istersen, her şeyin özünü gör kaynağına ulaş. O zaman göreceksin, hayatın anlamı, kafanda bambaşka bir yön alacak. Ütülü pantolonla ütüsüz pantolonun, yeni elbise ile solugunun arasında bir ayrılık olmadığını göreceksin. Bu yeni görüşten sonra tasaların azalacak, boş kuruntuların kalmıyacak. İnsan olacaksın. Ben istersem bu soluk elbisemi yenileyebilirim. Param mı yok, diyeceksin. Borcla yaptırırım, aydan aya öderim. Buna da söz yok ya!.» Gözlerinizin önünde, bu sessiz diyevle bir felsefe sisteminin ana hatlarını çizer.

. . . .

Başka bir gün, uzun boylu, narin yapılı kırklık bir adamla karşı karşıya gelirsiniz. Vapurda, kanepeye otururken, eli cebine kayar, acele acele gazetesine sarılır. Dört yanında kıyamet kopsa, başını çevirip bakmaz bile. Okur, okur. Durmadan okur. Tesadüf olarak yanına bir tanıdığı gelse, rahatsız olur, titizlenir. Sözü kısa kesmek, biran önce gazetesine, okumasına kavuşmak için vesileler arar. Sözün uzayacağını anladı mı, tanıdığından izin alır, yine gazetesine sarılır. Yeniden, güzel bir şerbeti yudum yudum içer gibi, okumaya başlar Tekrar herkesi unutur. Yolcular vapurdan çıkarken o, her vakit sona kalır. Bu geri kalış, gazesesinden beş on satır fazla okuyabilmek içindir. Buna hiç işkiliniz olmasın.

. . . .

Hepiniz haftanın birçok günlerinde bu tiplerle mutlaka karşılaşırsınız. Kafanızın içinden, bildiğiniz bir filmi tekrar seyreder gibi, bu düşünceler geçer. Size bu tipler, bu kadar yakın olduğu halde, tuhaftır, yine kimdir ve neyin nesidir, bir türlü bilemezsiniz. Kafanızın içindeki bu düğüm, ilkçağ kaleleri gibi, sökülmez bir biçim alır. Birçok « acaba ? » lar içinizde sürü sürü düşünceler yaratır. Sizin yine hergün, kim olduklarını bilmediğiniz bu tanıdıklarla karşılaşmalarınız, sürer gider.

MAKYAVEL

(1469 — 1530)

Yazan: *S. M. P.*

Diplomasiyi tezyif ve diplomatlara taan edenler pek çoktur. Meselâ: "Diplomatlık, sahtevakarlık ile cahilliklerini örtmek isteyenlere mahsus bir ilimdir, bir meslektir„; veya "diplomatlığın gayesi kendi hayrı ve faydası için başkalarına zarar vermekten ibarettir„, yahut "diplomatlık bildiğinin cahili, bilmediğinin âlimi görünmektir. Başkalarının sırrını keşfi çin her türlü gizli, fena ve murdar vasıtalara müracaat etmekten; ve icabedince nifak ve fesat çıkarmak üzere ustalıklı, kurnazca entirikalar çevirmekten çekinmemektir„; veyahut "diplomatlar utanmak, arlanmak nedir bilmezler; cinayete kadar her fena ve menfur fiilleri meşru addederler. İyiliğe, kötülüğe bakmazlar„ gibi isnadlarda bulunanlar vardır.

Diplomatların böyle suizanlara hedef olmalarının hikmet ve sebebi, diplomasinin piri ve en büyük üstadı olan Floransalı meşhur Makyavelin: "Huriyet aşk ve sevdası ile vatan ve devletin selâmet ve istiklâlini istikmal uğrunda herkes için her türlü zararı, zûlmu, gadri mübah addetmek; ve bu mukaddes gayeye varılmak isteniliyorsa şefkat, merhamet ve utanmak, arlanmak gibi insanî hissiyatlar ve mülâhazalar ile bağlanmamak farizeden olduğuna„ dair nasihatlarda bulunmasıdır. Muasırlarından ve hatta daha sonraki asırlarda yetişip Avrupada iş başına geçenlerden bir takımının Makyavelin bu gibi nazariyeleri ve nasihatleri ile hareket etmiş olmaları keyfiyetidir [1].

Fakat Makyavelin takibini tavsiye ettiği siyasetin, insaniyet noktai nazarından menfur olmasıyla, asla tevessüle şayan olmadığına hükmetmeden evvel; bu büyük üstadın tavsiye ettiği tarzı siyasetin hikmeti ve esbabı mucibesini araştırmalıdır.

Makyavel on beşinci asrın yarılarında doğmuş, ve on altıncı asrın ortalarına kadar yaşayıp otuz beş seneden ziyade faaliyette bulunmuştur. İşte o zamanlarda İtalyadaki küçük cumhuriyetler ve hükûmetler ahalisi hürriyet nimetinden, lezzetinden, huzur rahat ve emniyetten hemen tamamile mahrum idiler. Zalim ve müstebit reislerin ve hükümdarların veya papaların keyfî ve kahharane idareleri altında otururlardı. Meselâ Papa altıncı Aleksandr, ikinci Jül, onuncu Lui gibi zalimler ile Borjiyalar, Medisisler gibi taallûkatları kimseden çekinmiyerek türlü cinayetler irtikâp ediyorlardı. Papa Aleksandr, piçini İtalyanın bir tarafında hükümdar yaptırmak için, muhaliflerini caniyane vasıtalarile öldürüyordu. Ahalinin zenginlerini tutturup işkencelerle sıkıştırıp mallarını ellerinden alıyordu. Biçare halk bu zalimlerin kurbanı oluyorlardı.

[1] Ezcümle Avusturya imparatoriçesi Mari Terez; Büyük Petro; Büyük Fredirk; Çariçe Katerina; Taleyran; Meternih; Bismark.

Ayni zamanda bir yandan da Fransızlar, İspanyollar, Almanlar ayrı ayrı göz dikdikleri İtalyaya girip cenkleşiyorlardı. Memleketi harap ediyorlardı. Ahaliyi eziyorlardı.

Papaların, cumhur reislerinin, hükümdarların yabancı memleketlerden kiralayıp getirdikleri başıbozuk askeri yalnız düşman memleketlerini değil hizmetlerini gördükleri hükümdarların memleketlerini de çiğneyip altüst ediyorlardı; halkın başına belâ kesiliyorlardı.

Hem de o zalim ve gaddar hükümdarlar yalnız İtalyaya mahsus değildi. Avrupanın başka taraflarındaki küçük büyük hükümdarlar da ayni cinayetleri irtikâp etmekten geri kalmıyorlardı. Cebbarlıklarını ve gasıplıklarını tevil edip, münafıkcasına şeriatlerine.. din ve mezheplerinin ahkâmına uyduruyorlardı.

Meselâ İngiltere kralı üçüncü Rişar, zamanının en usta zehirleyicisi idi.

Ispanya kralı Ferdinad, asrının en hilekârı, en desisecisi, en büyük canisi, en birinci zalimi idi.

Fransız kralı onbirinci Lui hilekârlığile meşhurdu.

Hasılı o zamanın hükümdarları canilikle, hilekârlıkla, desiselerle icrayı hükûmet eylerlerdi.

***

İşte hep bu türlü sebepler ve haller dolayısiledir ki o büyük üstad: "Yalnız nazariyelere, insanî duygulara ve hayallere kapılarak herkese merdce muamele etmekten fayda hasıl olmaz. Çünki şiddete tatlılık, hileye doğruluk ile, ihanete sadakatle galebe edilemez. Fenalıklara fenalıkla, desisecilere desise ile, zalimlere ve cebbarlara da ayni suretle ve şiddetle mukabele iktiza eder. Cebbarlarla âlicenabane ve merdane muamelelere girişmek, tepeden tırnağa kadar silâhlı bir düşman karşısına silâhsız çıkmağa; ve yahut ayni silâhla mücehhez olmıyarak, mükemmel silâhlı bir düşmana meydan okumağa benzer„ der idi.

Fakat Makyavel her halde ve her işte mutlaka herkes hakkında kahrü şiddet edilmesini tecviz etmezdi. Hatta mümkün oldukca iyilikde bulunmaktan kaçınılmamasını, fenalıktan çekinilmesini tavsiye ederdi. "Bu âlemde insanlar, hilkatleri icabı, hep iyi değillerdir. Fenalıklara mail olanlar, iyiliklere ve hayra mail olanlara - yani fenalar iyilere - galiptir„ derdi.

Hasılı Makyavel, halkın çektiği ve tahammül edemediği ezalardan cefalardan kurtulmaları, ancak meşru ve gayri meşru her türlü vasıtalara, sebeblere muracaatla; zorla zalim ve fena hü-

(Arkası 30 uncu sayfada)

Dünyanın En Büyük, En Korkunç Gorili : BOBBY Berlinde Öldü!

Geçen sayımızda öldüğünü haber verdiğimiz Berlin Hayvanlar Bahçesinin en göze çarpan konuğu Dev - Maymun: Bobbiyi, Berlinliler, hattâ bütün Almanlar bir türlü unutamamaktadırlar.

Bobbyi, Almanyaya 1928 senesinde Garbi Afrikadan getirilmiş, o zaman henüz üç yaşında imiş ve 15 kilo geliyormuş. Hattâ Marsilyaya çıkarılarak oradan Berline ikinci mevki bir vagonda kucakta getirilmiş. Ertesi sene 30 kilogram, daha ertesi sene 100, nihayet 1935 te 262 kilo olmuş. Öldüğü zaman tam 10 yaşında imiş.

Vaktile onun sesinden korkan, cüssesinden ve bakışlarından yılan birçok Alman çocuk ve kadınları, şimdi Hayvanlar Bahçesine her gelişlerinde, Bobbynin boş kafesi önünden geçerlerken gözyaşlarını zaptedemiyorlarmış!

Bobby dünyada misli nadir bulunur bir hayvandı. Bu cinsten bu kadar büyük bir maymun, dünyanın hemen hiçbir hayvanlar bahçesinde yoktu.

Birçok âlimler Berlin Hayvanlar Bahçesine gelip, bu harikulâde maymunun vücudu üzerinde incelemeler (tetkikler) yapıyorlardı.

Bobby hiç te fena huylu bir hayvan değildi. Bütün bu incelemelere (tetkikler) büyük bir tevekkülle boyun eğer; büyük cüssesine, nihayetsiz kuvvetine rağmen - hafif bazı ihtiyatî tedbirler alındıktan sonra - vücudunun her noktasının yoklanmasına, ölçülmesine müsaade ederdi. Yalnız bir defa muhafızı, kendisine jimnastik yaptırmak üzere kafesine girdiği zaman, Bobby birdenbire adamın üzerine atılmış ve onu müthiş ayaklarının altına almak istemişti. Muhafız, maymunun büyük cüssesinin altından, ancak elindeki elektrikli değnekle kranına vurarak kurtulmuş; dışarı kaçmak isterken elektrikli değnek elinden düşmüş. O zaman maymun, ayni silâhla muhafızdan intikam almak için, değneği kapar; adamın üzerine yürür, fakat yanlış yerinden tuttuğu için, elektik cereyanı eline temas edince haykırarak değneği tekrar yere fırlatır.

Muhafız, bu fırsattan istifade ederek kafesin dışına çıkmıştı; fakat bu hadise muhafızla birlikte Hayvanlar Bahçesinde bulunan birçok seyircileri büyük bir korku ve heyecana düşürmüştü.

Bobby için, Berlin Hayvanlar Bahçesi direktörü doktor Lutz Heck, adeta mersiyeye benzer çok müessir bir makale bile yazmıştır.

Bobbynin, ölümünden az önce alınmış, ayrı ayrı duruşlarda fotoğrafları.

19 Yıl Zindanda Kaldıktan Sonra, Zehirlenerek Öldürülen Bir Habeş Prensi:

BÜYÜK MENLEĞİN TORUNU

PRENS LİC YASSU

3000 Metre Yükseklikteki Demir Kafesinde Acınacak Korkunç Bir Hayat Geçirmişti.

Lic Yassu Nasıl Oldü ?

Menelikin torunu olan, ve onun kurduğu hanedanın varisi olmak iddiasını güden Lic Yassu, yirmi senedenberi içinde yaşadığı Garamulata zindanında ölmüştür. Daha doğrusu, altı ay evvel vukubulan ölüm, daha yeni şayi olmuştur.

Birkaç aydanberi, İpmarator Negüsün bazı hareketleri, meselâ son günlerde Harrara yaptığı seyahat, ve orada uzun müddet oturuşu, şaşılacak bir şeydi. Mahpus imparator hayatta bulunsaydı, Negüs uzun müddet payitahtından ayrılmağa asla cesaret edemezdi.

Ufacık bir sebebin, bir ihtilâl doğurması ihtimali olan böyle bir zamanda gelip çatan bu ölüm, Negüsü büyük bir yükten kurtarmıştır.

İmparatoriçe Vazeru Manes.

Düzgün orduya girmek üzere dağ illerinden gelen Habeş askerleri.

Lic Yassu evvelce bir defa zindandan kaçmış, ve tahtı ele geçirmesine ramk kal-

Habeşistanda büyük sıcaklar yüzünden mahkemeler açık bir yerde kurulur; şikâyetler dinlenir ve celsede karar verilip derhal infaz olunur.

mıştı. Negüs bu hadiseyi düşündükçe korkuyordu.

3000 Metre Yükseklikte Bir Zindan

Avrupada Lic Yassuyu pek az tanıyan vardır. Lic Yassu, Ras Mikaelin oğluydu. Anası, Menelikin (Şargardi) ismindeki kızıydı.

Ras Mikael aslen Yemenli idi. Oğlunun «Krallar kralı» tahtını kaybetmesine sebep olan islâmlığa avdet hadisesi, belki de bu Yemenlilik ile alâkadardır. Lic Yassu 1916 dan itibaren hapse sokuldu, fakat bu memleket âdetleri hilâfına olarak, kendisine insanca muamele ediliyordu. Buna sebeb de, İmparatoriçe Zaoditunun ve şimdiki İmparatorun karısı Vazeru Manesin himayeleridir.

Bununla beraber, onu tahttan indiren Rası Tafari, onun ölümünü, daha doğrusu bu gibi işlerde tatbik edilen bayağı ve vahşi tarzda öldürülmesini istemiyordu.

Ras Kassanın yanında uzun müddet muhafaza altında bulundurulan Lic Yassu, tahtı tekrar ele geçirmek derecelerine geldiği Gudar isyanından sonra, Harrar vilâyetine gönderildi.

Ora halkı Habeş değildi, ve kendisine bir mabud hurmeti gösterilmesi tehlikesi yoktu. Garamulata dağı, yüksek yaylâlar üzerinde, vahşi ve sarp volkanlı bir topraktan ibaret 3000 metreden fazla yükseklikte bir dağdır.

Bu dağın, etrafı kayalıklarla çevrili, tabiî bir düzlük teşkil eden noktasına, beher cephesi 20 metre uzunluğunda, demirden ve tahtadan, koca bir kafes yaptılar. Bunun üstünü, bir nevi büyülü su ile yuğurulmuş, kırmızı balçıkla sıvadılar.

Muhafızın dışarı ile ihtilât edebilmesi için, iner kalkar bir köprü vardı. Mahpus imparator, işte bu kafese konuldu, ve ölünceye kadar - halk kendisini hâlâ orada zannettiği için - ölümünden sonraya kadar, bu kafeste oturdu.

Lic Yassu, bu havaî zindandan, vaktile Ras Tafariyi kovmak istediği Harrar vilâyetinin tabii güzelliklerini seyrediyordu.

Habeş imparatoru Haile Selâsiye

◆

Ölüm cezasına çarptırılan bir suçluya, mahkemenin kararı infaz olunuyor.

◆

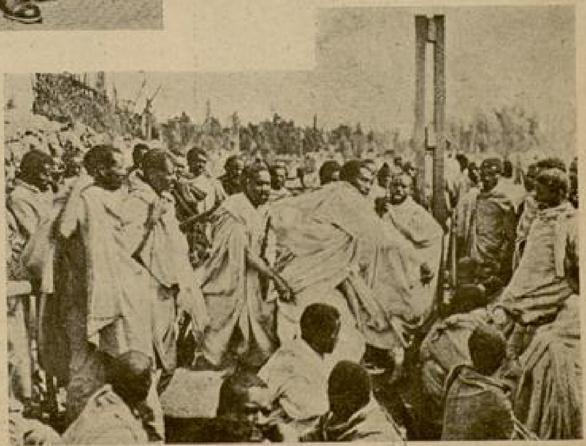

Çobanın Getirdiği Haber

Ebedî bir bahar ortasında, tabiatin bütün güzelliklerini seyrederek; içinden asla çıkamıyacağını bildiği bir kafeste kapalı yaşamak, Lic Yassu için karanlık bir zindanda yaşamaktan daha fecidi. Ancak papazlar tarafından bilinen birtakım uyuşturucu ilâçlar, zehirli otlardan yapılma içkilerle. mahpusun yavaş yavaş hem vücudu, hem iradesi uyuşturuluyor, için için zehirleniyordu.

Fakat bu ilâçların verdiği uyuşukluktan bazan uyunan Lic Yassu, etrafındakileri korkutacak kadar zekâ gösteriyordu.

Memlekette işitilen muharebe haberleri, imparatorun, etrafında tam bir mahremiyet muhafaza edilmesi yolundaki emirlerine rağmen, bu kafesten içeri sızdı ve mahpusun kulağına kadar gitti.

Bir gece - uzaklardan geldiği toz toprak içindeki kıyafetinden anlaşılan - ihtiyar bir çoban, mahpese yaklaştı, ve orada kaval çalmağa başladı. Kavalın yüreğe ezginlik veren hüzünlü nağmeleri, mahpus imparatorun kulağına kadar irişti. Kaval sustuktan sonra ihtiyar çoban, yalnız onun anlıyabileceği bir dille, şarkı söylemeğe başladı. İşte bu şarkı, mahpus hükümdara, memleketin maruz bulunduğu tehlikeyi anlatmıştı.

Muhafızlar, mahpusun bilmemesi lâzım gelen herşeyi öğrenmiş olduğunu, hayret ve korku ile gördüler. Bu havadisi imparatora ulaştırdılar. Bir müddet sonra da, Lic Yassu, garib bir hastalığa tutularak öldü.

Artık, hapisanenin köprüsünden hiç kimse geçmiyor. Hizmetçilere varıncaya kadar herkes, hapisanedeki müthis esrarın dışarı sızmaması için hapsedilmişlerdir.

Bu Kış Görülecek Yeniliklerden

Her yıl, ortaya yeni birşey atmak mecburiyetinde olan terziler, modelciler, şapkacılar, kürkçüler, bu yıl de bize değişik modeller veriyorlar.

Moda, geniş ve büyük adımlarla yürüyen, aç bir canavar gibidir... etrafına serilen her yeniliği yutar, ve yine doymaz. Moda işlerini, san'at haline getirenler, her mevsim başında çalı-

şırlar, çabalarlar ortaya görülmemiş şeyler çıkarırlar.. Bu güç işin ve didinmenin sonunda bazan çok garip, bazan da çok güzel şeyler meydana geliyor.. Kış mevsimi için giyilecek şapkalar, kostümler, kürkler hakkında İngiliz ve Fransız model dergilerinden seçdiğimiz resimleri ve bilgileri veriyoruz.. Bunlarla önümüzdeki mevsim için bir fikir sahibi olabilirsiniz..

Baştaki resimde gördügünüz, başı kürklü kadın, bir Eskimo filmi çeviren sinema artisti değildir.. Kışın sert rüzgârlarından kulakları korumak için, Eskimoların kıya-

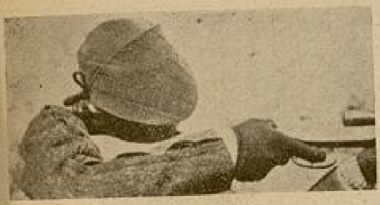

fetlerinden örnek alınarak yapılmıştır. Herhangi bir manto üstüne giyilebilir. Bu Kap - kapüşon (Cap kapuchon) siyah kadifeden ve Rönar arjante'den yapılmıştır...

Tuvaletlerde Rönesans devrinden örnekler alınırken, sokak kıyafetlerine askerî üniformalar model oluyor. Resimde görülen Macar zabitlerinin üniformalarını andıran kostüm, yeşil yünlü kumaştan yapılmış, astragan düğmelerle süslenmiştir.. İçinde toz pembe kadifeden bluzu vardır..

Önü iri tahta düğmelerle kapanan pulen ceket, siyah yün elbise üzerine giyilir.. Yumuşak fötr şapkanın önü pelikan gagasını andırıyor. Arkasındaki yuvarlak ceketin derisindendir. Tuvaletlerin üzerine giyilen gece mantoları bu yıl epice uzamıştır.. Dizlerden aşağı inen kürk mantonun, başka kumaşlardan da eşi yapılabilir... Pelerinli roblar, bu sonbaharda görülecektir. Bunlardan bir tane gösteriyoruz.. Şapkalarda da askerî serpuşlardan çok modeller vardır... Resimlerde görülen şapkalar bu yıl giyilecek en son şekillerdir.. İngiliz dragon başlıklarını hatırlatan siyah fötrden şapka, beyaz horoz tüylerile süslüdür.. Fransa birinci imparatorluk (hüsar) larına benzeyen bu şapkanın önündeki kırmızı tüy, tamamile askerî şekle uygundur.. Astragandan yuvarlak kalpak üstünde tüyden bir süs vardır..

SPOR

Dördüncü Balkan Güreşlerinde Birinci Olduk

Aylardanberi dedikodusu dillere destan olan Dördüncü Balkan Güreş Müsabakalarını, Türk takımı dördüncü defa kazanmış oldu.

Spor hareketlerimizin en başında yer almağa başlayan güreş hareketleri, spor

Dördüncü Balkan Güreşlerinde Birinci olan Güreşçilerimiz ve Güreş Federasyonu.

teşkilâtımızın esaslı çalışması neticesi, Balkanlarda da kök salmağa başladı.

Türkün ulusal sporu olan güreş, bizde gördüğü rağbeti Balkanlarda bulamamıştı. Çok eskiden beri hemen her memlekette yapılan güreşler, herhangi bir kaideye istinat ederek değil, bir nevi boğuşma hareketi olarak tatbik edilmekte idi.

Türk Güreş Federasyonu tarafından - hem de maddî menfaatler mukabilinde- yapılan teklifler Balkanlılar tarafından bir istiğna ile karşılanmış, Türk Federasyonunun işi sıkı tutması, Balkanlarda bu harekete çarınaçar önem vermişti.

1932 kışında Maksim salonunda toplanan Romanyalılar, Yugoslavlar, Yunanlılar, Türklerin bu spora nekadar candan bağlı olduklarını, nasıl bir ehemmiyet verdiklerini kolaylıkla anladılar.

Birinci Balkan güreşlerinden ağzı yanarak çıkan Balkanlılar, artık her sene tekrar edilecek bu karşılaşmalara bağlanıvermişlerdi.

Gözler açılıp, kapanmadan ikinci sene geldi çattı.. İstanbulda yapılacak Balkan oyunları, nihayet yedi sekiz kişinin sadece seyahati değildi. İkinci defa İstanbulda toplanan Balkanlı güreşçiler, bu işin gitdikçe dal budak saldığını kolaylıkla yine gördüler.

İşte ikinci Balkan oyunlarından sonra alafranga güreş, lâyik olduğu hızı Balkanlarda da almıştı. Bu hareketten ilk musabakada uzak kalan Bulgarlar da, kendilerini bu akıntıya kaptırdılar ve tam bir kadro ile musabakalara iştirak ettiler.

Beş Balkan milleti arasında temeli kuvvetle atılan güreş musabakaları, gördüğü büyük rağbet üzerine, daha ziyade esaslandırıldı; ve her sene gittikçe büyüyen bir alâka ile bugünkü mevkie kadar yükseldi..

İki senedir herhangi bir sebeble Balkan musabakalarına gelmiyen Romanya'ılar, dördüncü Balkan güreşlerine iştirâk ettiler. Romanyalıların güreşlerdeki kuvveti bizce malûmdu. Takımlarını Transilvanya havalisinde bulunan Macarlarla dolduran Romanyalılar, ehemmiyetli bir kuvvet olduklarını bu dördüncü Balkan musabakalarında aldıkları derecelerle kolayca ispat ettiler.

Bir birincilik, ve bizim arkamızda hemen bütün sıkletlerde ikinciliği kazanan Romanyalılar, en tehlikeli rakiplerimizin başında gelmektedirler. En hafif sıkletten, en ağır sıklete, ve müsabakaların başından sonuna kadar aslanlar gibi güreşen pehlivanlarımızın kazandıkları zafer, spor tarihimizin sahifelerine şerefle geçecek büyük ve parlak bir spor hareketi olarak sayılmağa değer bir kıymettedir.

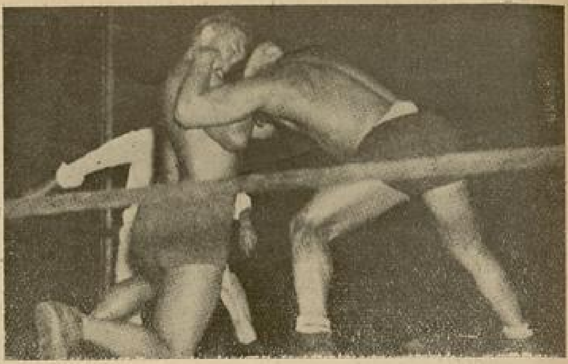

Heyecanlı bir güreş sahnesi.

* * *

Türk — Rus Spor Karşılaşması

1935 yılı memleketimiz için bir spor bayramı olarak geçmektedir.

Eylûl ayı içinde atletizim ve güreşte Balkan oyunlarına sahne olan memleketimiz; bir kaç gün sonra da Sovyet Rusyanın dost sporcularile karşı karşıya kalacaktır.

Son senelerde bir proğram haline giren Türk - Rus spor karsılaşmaları, geçen sene Rusyada olmuş; bu mevsimde memleketimizin muhtelif şehirlerinde yapılacaktır.

Güreş, atletizim ve futbol müsabakalarile geçecek olan bu müsabakaların ilk karşılaşması İstanbulda yapı'acak, ikinci müsabakalar Ankarada, üçüncü ve son müsabaka ise İzmirde olacaktır.

İlk Türk — Rus karşılaşması ile bugünkü karşılaşmalar arasındaki farklar, her

(Arkası 30 uncu sayfada)

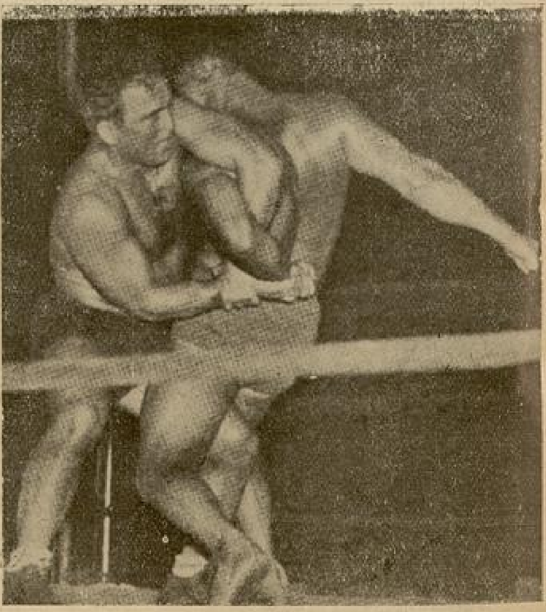

Başka bir güreş sahnesi

YEŞİL OBA

— *Başı 5 inci sayfada* —

aldı„ sulara dalmış dinliyordu. "Duran„ susunca başını kaldırdı:

— Git Duran!.. dedi. Dişimi sıkar beklerim seni.. yeter ki dönüşte kavuşmak olsun..

Göz göze bakıştılar. Başlarını her zaman saran duman, yine sardı. Gözleri dört yanı görmez oldu. Sonsuz bir boşluğun rüyalı aydınlıklarında kendilerini kaybettiler.

* * *

... "Güldalı„ derinlerden derine isminin çağırıldığını duyuyor, agaçlarda sesler dalga dalga ona geliyordu:

— Güldaaaalı!... Güldaaaalı...

"Güldalı„ nın uzun kirpikleri aralandı. Başını yavuklusunun omuzundan çekti.

— «Duran» ben gidiyorum. Çağırıyorlar.. yarın sen gidecek misin?

"Duran„ ormanlarda agaçları deviren kollarile, küçücük bir güldalı gibi onu kavradı. Yükseklere kaldırdı:

— Belki yarın seni göremem; dedi. Yeşil Obanın, yeşil gözlü güzeli, ben gelenedek başka obalara gitmeyecek değil mi? Hoşça kal güzelim!...

İncecik vucudunu kolları arasında sıktı. Sonra bıraktı. Biri aşağı, öbürü yukarı doğru yollandılar.. ne "Güldalı„ ne de "Duran„ arkalarındaki, sık çalıların ardında pırıldayan bir çift kötü bakışlı karagözü görmediler.

* * *

... Ertesi gün, akşam sulara inerken beklenen meltem rüzgârı çıktı. Bütün gemiler yükünü almış, fellâhlar kumsaldan çekilerek gemilerine gelmişlerdi. «Duran» işlerini tekmillemiş, «Nasip» in güvertesinde bir köşeye yan gelmiş yatıyordu.. elinde cıgarası, gözleri karşı "Yeşil Oba„ nın çekilen son gün ışıkları altında, renk renk yanan yeşilliklerinde... Etrafında koşan, direklere tırmanan, küfreden fellâhları bile görmiyordu.. gözlerinin önüne, gölgelenen Yeşil Obadan, yalnız başına «Güldalı» geliyordu. Babası başka obalara portakal toplamağa gitmişti.. belki o da karanlıklar içinde gemilere bakarak ağlıyor...

"Duran„ yerinden doğruldu. Geri dönmek istedi. Fakat bunun çok çocukca olduğunu düşündü. Dönüşte birleşeceklerdi. Bir ay kısa zaman, fakat yıllar gibi geliyordu.. baştan demirleri alıyorlar.. ıslak, kalın zincirler şıkırdayarak, pırıltılı birerer engerek gibi Nasibin bağrına çevrekleniyordu. Yelkenler çözülüyor. Makaralarda ipler gıçırdıyor. Nerde ise boş yelkenler, hava dolacak "Nasip„ uzak kıyılara doğru kayup gidecekti. Karanlık iyice çökmüş, meltem rüzgârile titreşen sularda, yıldız pırıltıları kıpırdıyor.. «Duran„ gözlerinin yaşını sildi. Yerinden fırladı. Gövertenin ortasından denize sallanan ip merdivenin başına geldi. Orada durakladı. Işıksız küçük bir kayık gemiye doğru yanaşıyordu. Bu ne olabilirdi? Hızla çekilen kürekler sularda hışırdıyor, yakamozlar yapıyodu.. Duran yavaşca geri çekildi. Kereste yığınlarının arkasına gizlendi. Saklandığı yerden, merdiveni görebiliyordu. Merdiven direğinde kör ışıklı bir fener asılı.. küçük bir aydınlığı var.. küreklerin sesi sustu. Bir dakika sonra kara gözleri, iştahlı bir pırıltı ile yanan, bir baş göründü. Omuzunda kilimlere sarılı bir yük taşıyan, bir adam çıktı. Etrafına bakıyordu. Kimse görmeyince yükünü bir kenara bıraktı. Baş taraftaki çalışan insanların yanına gitti. «Duran» bir gölge gibi yerinden sıyrıldı. O köşeye seyirtti. Fellâhın getirdiği eşyanın ne olduğu anlamak için eliyle dokundu.

Eli değince ürperdi. Bu yük canlıydı, kıpırdamıştı.. delikanlı çılgına dönmüştü. Aklına bin türlü şeyler doldu. O gün "Güldalı„ nı çay ağzından yukarı çıkarıp, döndüğü vakıt söylenen sözler kulaklarında oğuldamağa başladı. Gözleri pırıldayan fellâhlar.... Daha hiçbir şey düşünmedi. Yerde kıpırdanan yükü omuzuna vurarak merdivenin yanındaki kalın ipten sıyrıldı. Kayığa atladı. Küreklere asıldı. Soluyordu. Kudurmuş gibiydi. Kollarında kuvveti düğüm düğüm olmuş, suları parçalarcasına kürek çekiyerdu. Kıyı bir türlü yaklaşmıyor, her kürekte biraz daha geriliyordu sanki.. Birazdan ay doğacak, bütün denizi ışığında boğacaktı. Çekti.. çekti.. en sonunda kayığın burnu kumlara tosladı. Sandaldaki yükü kucaklıyarak kumsala bıraktı, sonra yine sandala atladı. Geldiğinden daha çabuk gemiye ulaşmış, yukarı yaban kedisi gibi tırmanmıştı. Lâmba hâlâ ölü bir ışıkla yanıyor.. ortalıkta kimseler yok.. biraz önce fellâhın gizli yükünü bıraktığı köşeye saklandı. Gemide son işler bitmiş, yelkenler çözülmüş, koca «Nasip» sularda kaymağa başlamıştı. "Duran„ ın gözleri kor ateş gibi yanıyor, yüreği ağzında atıyor sanki.. Sağ avucunda ucu pırıldayan bir hançerin sapını sıkıyordu. Kulak kesildi. Bir ayak sesi.. bu yarım saat evvelki fellâhtı. Gözlerinde av kokusu duyan bir sırtlan pırıltısı vardı. Dudaklarından fısıltı halinde:

— Ya ruhî.. ya aynî..

Sözleri dökülüyordu. Kerestelerin dibine gelince yere çömeldi. Fakat çömelmesiyle "Duran„ın elindeki şimşeğin çakması, onun yere yıkılması bir oldu.. küçük bir kaç hırıltı, hızla giden geminin çıkardığı su sesleri arasına karıştı..

* * *

.... Bir saat sonra ay geceyi mavi bir rüya aydınlığıyla sarmış, kasabanın kıyılarındaki ışıklar sönmüş, her şey uyuyor gibiydi. Küçük kayıkta, kuvvetli kollarile küreğe yapışan "Duran„ içinde kötü bir iş yaptığı "Nasip„ı ardında bırakmış, kıyıya dolaşmak için soluk bile almıyordu. Kayık kumlara baş vurunca atladı.. çılgın gibi, kumların üstünde yatana yaklaştı. Çulu sıyırdı. Her yan aydınlık.. çulların arasından, susuz kalmış bir gül gibi, "Güldalı„ nın solgun yüzünün yarısı göründü. Ağzı bir mendille bağlanmıştı. Gözleri kapalı.. nefessiz gibiydi. Delikanlı çılgın gibi mendili çekti. Ellerinin ayaklarının bağını çözdü. Sakın, fellâhlara koklatmadığı gülünü, ölümü mü koklamıştı?.. Dört yanını saran, ışıklı geceden yardım aranır gibi bakındı. Her şey susuyor.. sade sular çaydan iniyor, denizle küçüçük kavgasını yapıyordu. Işıl, ışıl yanan suların kıyısına "Güldalını„ götürdü. Göğsünü açtı. Başını alnını ıslattı. Kulağını, göğsüne dayıyarak dinledi, atıyordu. Ay ışığı, deniz, ve çay.. başka bir yaşayan yok.. dizlerinin üzerinde ölü gibi yatan küçük vücuda bakıyordu. Yapacak bir şey yok.. gözlerinde acı bir yanış.. boğazında bir düğümleniş.. bakıyordu. "Güldalı„ nın kirpikleri oynuyordu sanki.. rüzgârla mı? Yoksa açılacak mı?.. "Duran„ göğün boşluklarından bir şeyler ister gibi bakındı.. başını öne eğince, onun gözlerini kendine bakar buldu. Hiç seslenmeden rüyada gibi bakıştılar. «Duran» içinden gelen sevinç çığlıklarını atacak olsa; onu kucağında tekrar uyuyacak sanıyordu. İki küçük kolun boynuna dolandığını, yavaş titrek bir sesin fısıldadığını duydu:

— "Duran„ beni evine götür..

Delikanlı ayağa kalktı. Kollarının arasından bir daha bırakmayacağı küçücük "Güldalı„ nı, kendi yuvasında açması için, ormanlar içindeki "Yeşil Oba„ nın yolunu tuttu..

Senden İstediğim?..

— Başı 11 inci sayfada —

— Peki ne istiyorsunuz ?.

— Konuş.. Ben, gözlerim kapalı bakarken sen söyle.. Beni sevdiğini, saçlarımı, dudaklarımı, kollarımı çok beğendiğini söyle.. İşte hep böyle şeyler.. Siz erkekler bilirsiniz... isterse yalan olsun.. Zaten senden doğruyu istemiyorum. Yalnız aşk için çıkan sesini duyayım; sonra ben gözlerimi açınca sevgi ile bak; bu güç bir şey değildir. Al oradan biraz daha iç.. İnsan sarhoş olunca, ayılıncaya kadar aşık ta olabilir.. Sev beni.. Sev.. İsterse bir saat için olsun.

— Seni seviyorum.. Bilmem nasıl oldu.. Sanki birden beni en ince damarlarımdan yakalayarak çekmeğe başladın. Belki birgün senden nefret edeceğim. Lâkin memnun ol.. bu dakikada sana istediğin gibi âşıkım. Dudakların da kolların da beni çıldırtıyor!.. Hele altın dalgalar gibi yayılan saçların içinde kendimi kaybetmek istiyorum. Seni niçin sevdim?. Beni ne gibi bir kuvvetle çektin, buralara nasıl getirdin?. Kimsin ?. Benden ne isteyorsun?. Zevki mi, sevgi mi, acı mı, cinayet mi bilmiyorum..

Bildiğim birşey varsa, o da herşeye hazırım. Herkesin hayatta çıldırdığı, çıldıracağı bir dakika vardır. Ben bu dakikaları yaşıyorum. Söyle daha ne istiyorsun, benden ne bekliyorsun.. Söyle..

Kadının rengi sanki ölmüş gibi uçmuştu. Gözlerini açtı. Onlar yaşıyor; ama nasıl, nasıl coşkunca yaşıyorlardı?!.. Damarlarının bütün kanını çekmiş gibi kızaran dudakları titredi. Fakat birşey söylemeden uzun uzun büyük bir hayranlıkla adamın yüzüne baktı. Sonra yavaşça kollarını uzattı, boynuna sardı ve çekti.

***

Hulûsi isyan etmiş gibi söyleniyordu:

— Nedir.. Bu ne demektir?. Söyle.. Bir aydır her akşam geliyorum. Ve her seferinde ilk gece gibi esrar içinde sevişiyoruz. Niçin sarhoş olmadan bana yaklaşmıyorsun.

Bu ne demek anlamıyorum ! Benden ne istiyorsun ?

Söyle,. Ayık iken, beni olduğum gibi görebilirken tahammül edemiyor musun?.. O halde neye beni tercih ettin, bir başkasını çağırmadın?, Daha hâlâ isminin Neşide olduğundan başka birşey bilmiyorum. Bu ne demek.. Neye susuyorsun.. Bana biraz mazinden bahsetsene!.

Haşin bir ses :

— Sus!. veyahut beni yalnız bırak!.. dedi.

— Hayır.. Anlamadan bir yere gitmem... Ben sana oyuncak olmak için yaratılmadım !.

— O halde gelme..

— Seni seviyorum... Bir budala gibi seviyorum!.

— Kim sana sev dedi.. Senden ebedî bir aşk istedim mi?.

— Hayır.. Gecede bir iki saatlik sevgi istedin.. Parlak bir şart!..

— Belki değil!.. Fakat böyle.. Bundan fazlasını benden bekleyemezsin!.

— Zaafımdan istifade ediyorsun.. Gidemiyeceğimi, ne söylersen yine buraya sürükleneceğimi zannediyorsun değil mi?.

— İhtimal..

— Yanılıyorsun !.

— Belki..

— Sen insanı çıldırtırsın !.

— Olabilir..

Kadın sakin bir hareketle elini, en keskin içkilerin durduğu masaya uzattı. Adam bileğini tuttu; kırarcasına sıkarak boğuk bir sesle bağırdı :

— İçmiyeceksin artık... Anladın mı içmiyeceksin !.

— Bırak !.

— Bırakmıyacağım..

— Bırak diyorum.. Yoksa fena olur.

— Ne olur?.

— Kovarım seni..

— Kovar mısın !

Birden eli gevşedi.. Öteki sakinleşen, yumuşayan bir sesle söylendi :

— Evet.. Zaten artık tahammül edemiyeceğim. Bir iki saat kendimi unutuyor, zevk içinde yaşıyorum.. Lâkin sonra çektiğim ıstırap o kadar kuvvetli ki.. hepsini kapıyor.

— Neden bukadar ıstırap çekiyorsun?.

— Senin olduğum için !

— Anlamıyorum,.

— Anlaman lâzım değil ki..

— Öyle mi?..

— Demek artık beni istemiyorsun ?

— . . . .

— Öyle ise gidiyorum..

Adamı çılgınca bir hiddet kaplamıştı. Birden yerinden kalktı, kapıyı vurarak çıktı.

Kadın birkaç saniye olduğu yerde hareketsiz durdu.. Yüzünde derin bir ıstırap görünüyordu. Elini alnında dolaştırıyordu.. Gideni çağırıp çağırmamak arasında ufak bir tereddüt gösterdi.. Sonra sürüklenen adımlarla odanın öteki kapısından çıktı. Çok geçmeden Hulûsi geri dönmüştü, Kimseyi bulamayınca açık kapıya baktı.. Evin, her zaman kabul olunduğu salonundan baka bir yerini bilmiyordu.. Fakat öyle bir halde idi ki.. Fazla düşünmeğe ihtiyaç görmeden dolaşmağa, aramağa başladı. Nihayet kapısı aralık duran bir odadan hıçkırık sesleri duydu ve baktı.

Neşide bir resmin, tıpkı kendisine benziyen büyük bir resmin önünde dizleri üstüne düşmüş yalvarıyor, ağlayordu :

— Şinasi bana inan.. Sana bir dakika bile ihanet etmedim.. O, benim için senin hayalinden başka birşey değildi.. Bilsen sesi, gözleri nekadar sana benziyordu. Ah sensizlik!. Seni görmek ihtiyacım okadar kuvvetli idi ki, kendimi aldatmağa kalktım. Sarhoş oluncaya kadar içiyor, sonra seni zannetmeğe çalışıyordum.

Niçin.. Niçin ölürken beni de beraber götürmedin.. Böyle yaşamak ne güç, ne güç yarabbi!..

... Adam çılgına dönmüştü. Gözlerini karartan bir kıskanclıkla eli cebine gitti... Ve bir tabanca patladı..

Kadın sendelemiş.. Sesini çıkarmağa vakit bulamadan resmin önüne serilmişti.

No. :16 YARIM AY 1 1 inci-Teşrin

Her ayın 1 inde ve 15 inde çıkar
İdarehanesi: Resimli Ay Basımevindedir

Telefon : 23607

		Yıllığı	6 Aylığı
Abonmanı	Türkiyede	350 kr.	175 kr.
	Dışarıda	20 İs. fr.	10 İs. fr.

Yazı direktörü: Emin Refik Müslümoğlu
Basan: Resimli Ay Basımevi T. L. S.

SIKINTILARINIZI „YARIM AY„ IN PAMUK NİNEsİNE YAZIN!.. SİZE ÇARE BULSUN.

Fekeli M. E. Müjgan

Kızım..

Çalışmak, sanat sahibi olmak isteklerin şayanı takdir.. Bu zamanda kadının da çalışması şart gibi birşey oldu.. Eğer Ebe mektebine giremezsen daktilo falan olabilirsin; makinede yazmayı öğreten kurslar var. Onlara kısa bir zaman devam edersen, bir diploma alır sonra şirketlerde hususî müesseselerde çalışabilirsin. İstediğin gibi bir adam da çıkarsa çalışmak evlenmeğe bir mani teşkil etmez.

Marangoz A. A. D.

Oğlum..

Annenin sözünü dinleyerek o minimini genç kızla nişanlan.. Senin kazancınla iyi bir ev kadını evini çevirebilir.. Mademki bu genç kız iyi bir ev kadınıdır, şu halde mesele yok. Aranızdaki tahsil farkına gelince orta mektep, ilk mektep tahsilinin biraz daha genişi, mufssalıdır.. Onun için aldırma.. sen sanatını ilerletmeğe, hakikî bir usta olmaya bak yavrum.. Bu gaye ile çalışırsan ilerde beş lira, on lira gündelik alabilir, hattâ başlı başına bir atölye dahi açabilirsin.. Askerlik meselesini biraz düşünmek gerek.. Eğer sen asker olunca annen karını bakabilecek bir halde ise mesele yok.. yok, eğer paraca eli darsa sonra bir de kaynanalık yaparsa iş kötü.. Annen paralı ve yumuşak bir kadınsa askerlikten önce evlen, bunun aksine askerliğini bitirip ondan sonra evini aç derim sana...

İzmir, Karşıyaka Rasim

Çocuğum..

Aşkını ne güzel anlatıyorsun.. İçden, yürekden sevdiğin belli.. Bana soruyorsun ve "ona aşkımı söyleyim mi?„ diyorsun.. Söyle çocuğum.. gözlerin söyleyişi gözleri tatmin eder.. Sesin söyleyişini kulaklar ister.. Ona bütün duygularını içinden geldiği gibi anlatırsan aranızdaki tatlı bağ büsbütün sağlâmlaşır, tatlılaşır.. yalnız bu anlatış mektupla değil, sözlerinle olmalıdır..

İzmir: Ümit

Yavrum.

Zengin bir aile çocuğile seviştiğini yazıyorsun ve yazdığına göre, o da seni seviyormuş.. Fakat sevdiğin delikanlının ailesi, senin çalışmanı bir kusur sayıyormuş.. Sevdiğin genç buna ne diyor? Eğer o da ayni fikirdeyse, senin okadar iptidaî düşünüşlü bir erkeği sevişine şaşıyorum.

Eğer değilse, birleşmeniz için bir mani kalmıyor.. Ailesinin, bir kızın çalışmasını ayıp saymasını günah değil tabiî sayan bir erkek, hayatın bütün saadetlerinden mahrum olmaya müstahak bir mahlûk demektir.

Şevket Bayrak:

Çocuğum..

Hayatın bütün manasını teşkil eden sevgi, bu manâyı anlamıyanlara bir hastalıktır. Hastalıksız bir kız bulmak için, sevgiyi bir illet sayacak kadar, hasta olmıyan bir kalbe sahip olmak lâzımdır. Bunu Pamuk Nineden değil tabiattan isteyeydin yavrum..

Büyükdere: Raif

Yavrucuğum..

Benden teselli değil, fikir istiyorsun.. Zaten teselli isteyecek derdin yok.. Sana ilk söyliyeceğim söz aklını başına almanı tavsiye etmektir..

Onaltı yaş nerede, yirmi dokuz yaş nerede.. Arasında müthiş bir yaş farkı olan insanlar arasındaki sevgi uzun sürmez, sürmesine de imkân yok.. Sen onaltı yaşında bir delikanlı, yirmi dokuz yaşındaki sevgili için hayatına kıyacaksın.. Yavrucuğum sen aklını mı bozdun? Böyle saçma sevda mı olur yavrum?. Bu sevdadan vazgeç.. Babanla beraber git, kısa bir zaman sonra anan yerindeki kadını unutursun emin ol.. Böyle sevdalar gelip geçmeğe mahkûmdur.

Aksaray: H. F.

Yavrucuğum.

Onbeş yaşındasın.. Şimdiden evlenmeği niçin düşünüyorsun.. Üç yıl sonrası için bile düşünmesen daha iyi edersin.. Mektebini bitir, sonra böyle şeyle meşgul ol.

Çocukluk sevgileri, belki ilk duyulan heyecanlar olduğu için çok tatlıdır, fakat kökü sağlam olamaz. Sana şimdi hiç bir vaitte bulunmayan delikanlı için kendini feda etme. Eğer muhakkak evlenmek istiyorsan, önüne seni üç uzun yıl bekletmiyecek bir genç te çıkarabilir.. Düşünceli hareket et yavrum..

Taksim: R. Marten

Evlâdım.

Bir süvari tarafından sevildiğini yazıyorsun. Adın Marten yahut Martin, bir rum adı mıdır, öztürkçe bir isim midir bilmiyorum. Asır ilerledi, süvari bugün, erkek te olabilir kadın da.. İfadende ve yazında, ne erkeklik, ne de kadınlık sezilemiyor. Sırmalı bir süvariyi seven sırma saçlı bir kız mısın? Yoksa sırma saçlı dişi bir süvariye tutkun kız gibi bir delikanlı mısın? Bunu anlıyamadım. Sevgilin senden kaçıyormuş, ve sen onun senden kaçmasına rağmen seni sevdiğine kani olduğu yazıyorsun.. Sende bu kanaati uyandıran nedir? Benim sade şahsı değil ve cinsi değil, kafası ve duygusu meçhul evlâdım. Kabul etmez misin ki, bütün bu şerait içinde Pamuk Ninenin sana bir yol gösterebilmesi için, bir kâhin olması lâzımdır. Ve o ak saçlı Ninenin böyle bir iddiası yoktur.

Birisi..

Birisi namı müstaarile mektub yazan gence..

Sevdiğini söylediğin kadının ve kocasının yaşlarını, vaziyetlerini, senin yaşını vaziyetini biraz bilebilseydim; belki tabiî icabatın ve tabiî kanunların dışına çıkarak yol gösterebilirdim. Fakat, fena sonları önlemek için kurulmuş cemiyet kanunları erkeklere ve kadınlara nihayeti meşkûk olan maceralara girmekten sakınmayı emreder. Sana son nasihati verebilmekliğim ancak, bence mühim olan yukarıdaki noktaların daha açık yazılmasına bağlıdır.

Eskişehir: Necati.

Yavrum.

Kızı mademki seviyorsun ve onun hakkında iyi niyetler beslemekdesin, annenin tavassutile hayatınızın birleşmesine talip olursun. Annenin alacağı cevab sana benden öğrenmek istediğin şeyleri öğretecektir.

Aksarayda: Nebil.

Oğlum..

Sevgilini akşamları erkenden yanından kaçtığından derd yanıyorsun.. Bu onun ya seni sevmediğine, ya hoşlanmadığı bahisler açtığına, ya konuşup meşgul edemediğiniz, yahut da sana nazlandığına delâlet eder. Bütün bunların mevzuu bahsolmadığını iddia edersen, sevgilini mütehassıs bir doktora muayene ettirmekliğini tavsiye ederim. Çünki kendisine uyku hastalığı gelmiştir..

Kadıköy: S. Dertli.

Çocuğum.

Bir senedir seviştiğinizi söylüyorsun. Bütün bir yıl, anlaşan ve sevişen insanlar için ufak bir sebep, bir ayrılık bahanesi olamaz. Eğer söylediğin gibi anlaşmışsanız, onunla aranızdaki ufak ihtilâfı halletmek için, tereddüt edişine şaşarım. Anlaşmak için gecikmek seni, düşünmek için gecikmekten çok zarara sokabilir.

Eski Zaman Türklerinde
Kibar Düğünleri Gelin Alayları

— Başı 7 inci sayfada —

sından karşılayarak ve koltuklıyarak gelin odasına çıkarırdı. Davetli ve seyirci hanımlar hep örtülü olarak gelin ile damadın çıkışlarını seyr= ederler, soygunlar (yani teşrifatçılar, misafirleri kabule ve yaşmak ve fera= celerini toplamağa, sofralara bakmağa, memur kadınlar): Maşallah Maşallah! Allahını seven Maşallah desin hanım= lar! diye bağrışıp alkışlar yaparlardı.

Damat bey gelin hanımın duvağını kaldırmağa ve yüzünü görmeğe henüz mezun olmadığından, bakmadan selâm= lığa dönerdi.

Ondan sonra davetliler, seyirciler takım takım gelirler ve yemek çıkınca mükemmel ve muhteşem sofralara kurulup bitmez tükenmez tuzlu, tatlı yemekler ve yemişler, hoşaflar şerbet= lerle kahvelerle izaz olunurlardı.

Bir taraftan da sofalarda kadın sazendeler, hanendeler fasıllar yaparlar, şarkılar söylerler, maniler çağırırlar; genç güzel çengiler renkli renkli klab= danlı ipekli şalvarlar ve püsküllü etek= likler, ince zarif oyalı gömlekler içinde saçlarını dökerek ziller ve küçük defler ile türlü cilveler ve şiveler ile raksederlerdi. Misafirlerin cömertleri çengilerin alınlarına her faslın sonunda küçük altın paralar yapıştırarak sevin= dirirlerdi.

Ara sıra hanendeler, sazendeler ve çengiler dinlendirilir, yerlerine hokka= bazlar ve akşam olunca zifaf resmi yapıldıktan sonra hayaller de oyna= tılırdı.

Perşembeden bir gün evvel de ko= nağın selâmlığında, her iki ailenin erkek akrabaları ve dostları için, geceli gün= düzlü «haremdekinin ayni» düğün yapılır, mükellef ziyafetler çekilirdi. Erkek sazendeler, hanendeler fasıllar yaparlar, telli pullu sırmalı fistanlı ve çepgenli, ve sırmalı takkeli genç kız kıyafetile perçemleri dökük genç erkek rum köçekleri oynatılırdı. Bu fasıllar ara= sında hokkabaz ve hayal fasılları da olurdu. Ortaya acaip kıyafetli soytarılar çıkıp şaklabanlık yaparlardı. Kibarlar ve zenginler köçekleri, alınlarına ka= dınlar gibi altınlar yapıştırıp, sevindi= rirlerdi. Hasılı eski kibar düğünleri böyle iki gün iki gece sürerdi.

Büyük Adamlara Eş Olan
KADINLAR

— Başı 13 üncü sayfada —

Büyük İngiliz şairlerinden Dryden ile karı Elizabit. Bu kadın İngiliz aristokrasisinden olduğundan, iyi bir tahsil görmüş olması gerek bulunduğu halde, kocasının dehâsine, karşı sempatisi yoktu; şair sık sık ev muhitinden uzaklaşarak çalışıyordu. Bu yüzden iki tarafta pek zehirli vakitler geçirdiler, bayağı biribirnden kaçarak yaşadılar.

Yine İngilizlerin ölmez şairi ve ölmez "kaybedilen cennet„ in yazıcısı Milton un acıklı ev hayatı üzerinde bir çok şeyler yazılmıştır. Şairin "Boşama„ üzerine yazdığı pek önemli bir kitap ta bu acı hayatın bu gün elde kalmış bir aydınc'ıdır. Ancak insan bu işte Miltona değil, onunla evlenen onyedi yaşındaki kıza acır. Bu genç kız pek neşeli bir muhitten çıkıp şairin durgun, kitap, yazı, bitmez tükenmez kültür uğraşması ile dolu yurduna girince mutlâka orta çağların bir manastırına kapandığını sanmış, ruhu üstüne derin, ezici bir gölge düşmüştür. Bir tarafta Yunan klâsikleri, bir tarafta Lâtince cildleri ve herkesin başları masalar üzerine eğilmiş!.. Kızcığaz bu hayata ancak üç dört hafta dayanabilmiş, sonra ka- çıp gitmiştir....

Artık uzayan bu sözlerin sonuna, eski zaman söyleyişine göre "kısadan hisse„ ye geldik:

Yazdıklarımızı okuyan bayanlarımız önlerine çıkan, hatta eteklerine sarılan şairlere, büyük düşünceli bilginlere, dâhilere varmadan düşünecekler mi? Kendilerini; yukarıda anlattığımız hayata baş eğip dayanacak kadar ahmak, aldırmaz bulabilecekler mi?

Bu çözülmesi en güç hayat düğümü, bahtiyarlık bilmecesidir. Ben bulabildiğim canlı, realite örnekleri verdim; ve bir parça düşüncemi de söyledim... Daha derin düşünmek işle daha yakından ilgisi olanların işidir.

Makyavel

Başı 20 inci sayfada

kümdarları kaldırıp defetmek.. ser= bestliği ve istiklâli istihsal için nasıl davranmak, ne yapmak lâzımgelece= ğini vatandaşlarına bildirmek üzere, bazılarını yukarıda zikrettiğimiz nasihat= leri toplamış ve yazmıştır.

***

Makyavel kendi içtihadına göre "herkesin, şahsî işlerinde ahlâkî fazilet= leri her türlü mülâhazalara, menfa= atlere, emellere takdim etmesi va= cibdir„ demekle beraber, iş başına ge= çen ve devletin mukadderatını, siyase= tini ele alanların millet ve vatanlarının selâmeti, ve âli menfaatlerini temin hey'eti içtimaiyelerinin hayatını., mevcudiyetini tehlikeden vikaye uğ= runda, icabında bütün ahlâkî faziletleri sair herşey ile beraber feda etmeleri iktiza edeceğini söylerdi.

Makyavelin bu türlü nazariyelerinde ve nasihatlerindeki mübalağalara, ve bunların tatbikatınca tecviz edilen sui= istimallere ve yanlış tefsirlere iltifat etmemek şartile, milletin idaresinde faaliyette ve muamelelerde bulunmağı zarurî olarak kabul eden diplomatlar da yok değildir.

Vakıa âlemin hali değiştiğinden eski asırlardaki diplomatların müracaat eyle= dikleri vasıtalardan bir çoğunun kul= lanılması imkânı kalmamış ve bir takı= mı da gergi gibi ıslah olunmuş ise de; bazı nazik, güç ve müşkül işlerde, za= manlarda ve çaresizlik içinde — mües= sir vasıtalardan olmak itibarile — dip= lomatların ister istemez "meşru muka= bele„ suretinde Makyavelin nasihat= lerini dinlemek mecburiyetinden ken= dilerini alamadıkları, ve alamıyacakları derkârdır. Fakat desiseden desiseye ve şeytanetten şeytanete büyük farklar olduğu da unutulmamalıdır.

SPOR

— Başı 26 ıncı sayfada —

sene bir parça daha kuvvetli bir şekil almaktadır.

Beynelmilel karşılaşmalardan bir hayli uzak kalmış olan Rus sporcularının, son senelerde atletik maçlarda Fransızlarla, futbolda da Çeklerle karşılaşması, oralardaki büyük hareketi birdenbire dünya= ya haber vermiştir.

Daha geçenlerde Çeklerin en kuvvetli muhtelitile berabere kalan Rusların, memleketimizde yapacağı futbol maçlarında, bize oldukça ağır basacağına kuşku yoktur... Bu korku altında Türk takımını daha ziyade ezilmekten kurtarmağa çalışan federasyon, iki takımlık bir kadroyu Beykozda kampa sokmağı muvafık buldu.

Daha dün Balkan güreş birinciliğini alan pehlivanlarımızın, Rus güreşçiler karşısında ayni muvaffakıyeti elde edebilmesi düşüncesile, güzide bir güneş takımı da Yakacıktaki kampta hazırlanmaktadır. İki memleket arasında yapılacak olan bu temas, bu mevsimin bizce en şayılı hareketlerinden biri ve belki de en mühimmi olacaktır!..

Besim Koşalay

SALOME

— *Başı 3 üncü sayfada* —

kanlılarına ramoldu? Söyleyin ona, fuhşunun yatağından, firaşı memnuundan kalksın da, Rabbin yolunu açan adamın sesini işitsin: günahlarına nadim olsun. Her nekadar asla nedamet duymıyacak, fısku fücur içinde kalacaksa da, yine söyleyin gelsin, çünki Rabbin elinde afeti vardır.

Salome — Fakat bu müthiş bir adam... müthiş.

Genç Suriyeli — Rica ederim, Prenses, burada durmayınız.

Salome — Asıl müthiş olan gözleri. Bir Saydâ halısı üzerinde meş'alelerin bıraktığı siyah delikleri andırıyor. İçinde ejderler yatan karanlık mağaraları andırıyor... Ejderhaların mekânı olan karanlık Mısır mağaralarını.. Vehimlerle dolu ayların bulandırdığı siyah gölgeleri andırıyor... Acaba daha konuşacak mı?

Genç Süriyeli — Burada durmayınız, Prenses, rica ederim, burada durmayınız.

Salome — Hem de ne kadar zayıf... Fil dişinden incecik bir tasvire benziyor... Sanki gümüşten bir tasvir. Eminim ki ay kadar afiftir. Gümüş bir hüzmeye benzeyor. Teni, fil dişi gibi soğuk olmalı... Ona yakından bakmak istiyorum.

Genç Suriyeli — Hayır, hayır, Prenses!

Salome — Ona yakından bakmam lâzım.

Genç Suriyeli — Prenses! Prenses!

Hz. Yahya — Bana bakan bu kadın kim? istemem, bana bakmasın. Altın yaldızlı kirpiklerinin altından, altın gözlerile bana neden bakıyor? kim olduğunu bilmiyorum. Bilmek te istemiyorum. Söyleyin ona, gitsin. Benim konuşmak istediğim o değil.

Salome — Ben Salomeyim, Herodias kızı, Yehuda Prensesi.

Hz. Yahya — Geri! Babil kızı! Allahın habibine yaklaşma. Anan, zulûm ve itisafının şarabile dünyayı doldurdu; ve günahlarının sayhası sem'i ilâhiye irişti.

Salome — Daha söyle, Yahya. Sesin beni mestediyor.

Genç Suriyeli — Prenses! Prenses! Prenses! Prenses!

Salome — Daha söyle, daha söyle, Yahya. Ne yapmak lâzımsa söyle, yapayım.

Hz. Yahya — Bana yaklaşma, Südum kızı, yüzünü ört, başına küller dök, çöle gidip Âdem evlâdını ara.

Salome — Âdem evlâdı kim? O da senin gibi güzel mi, Yahya?

Hz. Yahya — Geri! geri! sarayda Ölüm Meleğinin kanat çarptığını işidiyorum.

Genç Suriyeli — Size yalvarırım, Prenses, geri dönünüz!

Hz. Yahya — Ulu Tanrının Meleği, seyfi sarıminle burada ne arıyorsun?.. Onun, gümüş elbisesi içinde öleceği gün daha gelmedi..

Salome — Yahya!

H. Yahya — Konuşan kim?

Salome — Yahya! Senin vücuduna âşıkım. Vücudun, orakçının hiçbir zaman biçmediği bir çayırdaki zambak kadar beyaz. Vücudun dağlar üstünde yatan karlar, Yehuda dağları üstünde yatan ve oradan vadilere inen karlar kadar beyaz... Arabistan melikesinin bahçesindeki güller, vücudun kadar beyaz değildir. Ne Arabistan melikesinin bahçesindeki güller, ne fecrin yapraklar üstünde tepinen ayakları, ne denizin sinesi üzerine uzandığı zaman ayın sinesi... Dünyada senin vücudun kadar beyaz birşey yoktur. Bırak vücuduna dokunayım!

Hz. Yahya — Geri, Babil kızı! fenalık dünyaya kadın yüzünden girdi. Benimle konuşma. Seni dinlemek istemiyorum. Ben yalnız Rabbimin sözlerini dinlerim.

Salome — Vücudun korkunç. Bir Cüzamlının vücudu gibi. Engereklerin geçtiği, akreplerin yuva yaptığı alçıdan bir duvar gibi. İğrenç şeylerle dolu, beyaz bir lâhit gibi. Müthiş, müthiş senin vücudun!... Senin saçlarına âşıkım ben, Yahya. Saçların, üzüm salkımlarına benziyor. Saçların Lübnandaki erez ağaçlarına - aslanlara ve gündüz saklanmak istiyen hırsızlara gölge salan Lübnanın büyük erez ağaçlarına - benziyor. Uzun karanlık geceler, ayın görünmediği, yıldızların korktuğu geceler bile o kadar siyah değildir. Dünyada senin saçların kadar siyah birşey yoktur.. Bırak saçlarına dokunayım.

Hz. Yahya — Geri, Südum kızı! bana dokunma. Rabbimin mabedine el uzatma.

Salome — Saçların insana dehşet veriyor. Çamur, toz içinde. Alnına konulmuş dikenden bir taç gibi. Boynunun etrafında kıvranan yılanlardan vücuda gelmiş bir ukdeye benziyor. Saçlarını sevmiyorum... Senin ağzına âşık oldum, Yahya. Ağzın fil dişi bir kule üzerinde kızıl bir şeride benziyor. Fil dişi bıçakla kesilmiş bir nara benziyor. Sayda bahçelerinde açan, güllerden daha kırmızı. Nar çiçekleri okadar kırmızı değildir. Kralların geldiğini haber veren ve düşmanı korkutan boruların kırmızı sayhaları, okadar kırmızı değildir. Ağzın, baskı teknelerinde şaraplık üzüm ezenlerin ayaklarından daha kırmızı. Mabetlerde, rahiplerin beslediği güvercinlerin ayaklarından daha kırmızı. Bir aslan öldürdükten, altın renkli kaplan gördükten sonra ormandan dönen bir adamın ayaklarından daha kırmızı. Ağzın denizin fecrinde balıkçıların bulup krallara ayırdıkları mercan dalına benziyor!... Muabiler tarafından Muap madenlerinde bulunup, krallar tarafından gasbolunan lâl gibi. İran kralının lâle boyanmış mercan boynuzlu yayı gibi. Dünyada senin ağzın kadar kırmızı bir şey yoktur... Bırak, ağzından öpeyim.

Hz. Yahya — Asla! Babil kızı! Südum kızı! asla.

Salome — Ağzını öpeceğim, Yahya, ağzını öpeceğim.

Genç Suriyeli — Prenses, Prenses, sen ki güvercinlerin güvercinisin, bu adama bakma! ona böyle şeyler söyleme! dayanamıyorum... Prenses, Prenses, böyle şeyler söyleme!

Salome — Ağzından öpeceğim, Yahya.

Genç Suriyeli — Ah!

(Kendini vurur, Salome ile Yahyanın arasına düşer.)

Herodias'ın uşağı — Genç Suriyeli kendini vurdu! Genç yüzbaşı kendini vurdu! benim dostumdu.. Kendini vurdu: ona bir kutu koku vermiştim, gümüş küpeler vermiştim, şimdi de kendini vurdu! Başımıza bir felâket geleceğini söylememiş miydi?.. Bir felâket olacağını ben de söylemiştim, işte oldu... Ay bir ölü arıyordu.. bunu biliyordum, fakat onu aradığını bilmiyordum.

Nasıl oldu da onu aydan saklamadım. Eğer bir mağaraya saklasaydım, ay onu görmiyecekti.

Birinci asker — Prenses, genç zabit kendini vurdu.

Salome — Bırak ağzını öpeyim, Yahya.

Hz. Hahya — Korkmuyor musun, Herodias kızı? Sarayda Ölüm Meleğinin kanat çarptığını işidiyorum, demedim mi işte Melek geldi.

Salome — Bırak ağzını öpeyim.

Hz. Yahya — Zani kızı, seni kurtarabilecek tek bir adam vardır. O da, demin sana bahsettiğimdir. Git onu ara. O şimdi Bahri Celil'de bir gemide, ashabına söz söylüyor. Denizin kenarına diz çök de onu ismile çağır. Sana geldiği zaman, « o her çağırana gelir» ayaklarına kapan da günahlarının affını iste.

(Arkası var)

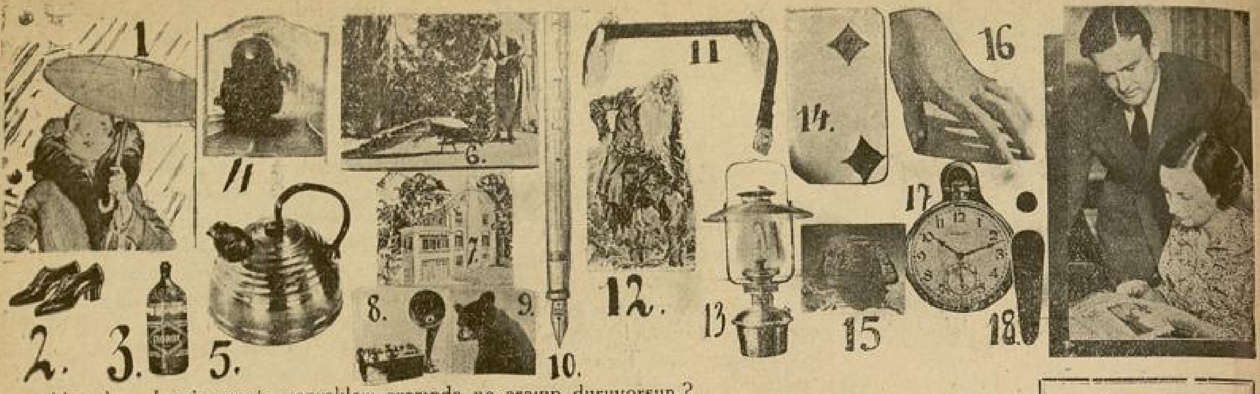

Ahmed — Lamia gazete yaprakları arasında ne arayıp duruyorsun ?
Lamia — Rona büyüdü, okul çağı geldi; iyi bir okul arayorum.
Ahmed — Boş yere yorulma. Büyük babası okulu seçmiş, hatta küçüğü yazdırmış bile.
Lamia — Hangi okula ?..
Ahmed — . . . .
Ronanın yazıldığı mektebin adını yukarıdaki 18 resmin ilk harfleri göstermektedir.

BİLMECE No. 16

Bu bilmeceyi doğru çözenlere armağanlarımız :

Birinciye : 1 sarı lira; İkinciye : 5 gümüş lira; Üçüncüye 3 gümüş lira; Dördüncüye : 2 gümüş lira; 5 - 15 inciye : birer gümüş lira; 16 - 30 uncuya : yüz kuruşluk bir kitap; 30 - 50 inciye : yetmiş beş kuruşluk bir kitap; 51 - 75 inciye : elli kuruşluk bir kitap; 76 - 100 üncüye : yirmi beş kuruşluk bir kitap.

14 üncü sayımızdaki bilmecenin doğrusu :

(TAYYARE PİYANGOSU)

Bu bilmeceyi doğru çözenler arasında çekilen kur'ada kazananlar :

10 gümüş lira: İstanbul Şişli kâğıtane caddesi Nazım bey apartımanı 4 No. da Feriha Kudret; **7 Gümüş lira :** İzmir Kemeraltı Salepçi hanında komisyoncu Osman Zeki muhasibi Vedad Aziz; **5 Gümüş lira :** Aydın Şifa eczanesinde Nuri Rifat oğlu Ali Özmen; **3 Gümüş lira :** Ereğli manifatura ve tuhafiyeci Hüseyin Hüsnü oğlu Hüsameddin Akyüz, **1 Gümüş lira :** İstanbul Burgazadası Piyasa caddesi 5 numara Rona Berkin; Ankara kız lisesi talebesinden 1044 Suat Altan; ızmir Karşıyaka Selimiye sokak 58 numara Mefharet Ersöz; Samsun 19 mayıs kilise sokak numara 54 Necded Güneri; Bursa orman baş sekreteri Bay İhsan Özer kızı Türkân Özer; Ankara D. D. yolları istatistik memurlarından Muazzez; İstanbul Küçükbebek Dereboyu 47 numarada Makbule; İstanbul Erkek lisesi 1223 Necmeddin; İstanbul Kadıköy ilk okul numara 45 Mediha İstanbul Davud paşa, Yalıboyu 223 numarada Nusret; İstanbul Galata Arap cami çıkmazı kristal fabrikasında tornacı Ventura.

Yüz kuruşluk birer kitap : İstanbul Boğaziçi lisesi 338 Sabahat; İstanbul Kuzguncuk Sait Paşa köşkü Alime; İstanbul Bebek Roberkollej mühendis kısmı Ömer Ali; İstanbul Maçka, Narmanlı apartmanı 3 üncü kat No. 4 Emine Kezgin; İstanbul Sen Jozef lisesinden Nejat Günay; İstanbul Hayriye lisesi 485 M. Duru; Üsküdar Doğancılar Kasap sokak No. 42 Mihri Nazmi; İstanbul Kız Lisesi 1295 Vahide Timoçin; İstanbul Kız Muallim Mektebi 263 Kadriye; Ankara Posta işleri M. Sait Kut; Ankara Belediye karşısında Çadırcı zada apartman 4 üncü kat birinci oda Cavide Oktan; Trabzon Postepe Bala mahallesi Toprak okak No. 3 te Güzin; Malatya inşaat müfettişliğinde Bay Edhem vasıtasile Sait. Ş. Karahisar İnhisarlar baş memuru oğlu Fikret Maçkan.

Yetmiş beş kuruşluk birer kitap: İstanbul Büyükada Muazzez Savaşkan; ıstanbul Osmanbey Samanyolu sokak No. 10 Melek Uras; İstanbul Damdösiyon talebesinden Jale Behçet; İstanbul Beykoz 40 ıncı İlkokul Belkıs Uygun; İstanbul Büyükdere Maltız deresi No. 80 Hüsameddin Ilgın; İstanbul Vefa erkek lisesi 451 Orhan; İstanbul Pertevniyal lisesi 217 K. Belbez. İstanbul Gelenbevi orta okul No. 432 A. Göktan; Ankara Ticaret lisesi talebesinden No' 2 Attilâ; Bitlis Piyade alayı karargâhi Gd. Üs. çavuşu Ş. Akattürk; Antalya Hasbalaban mahallesi İmaret sokağı No. 3 Hakkı Engin Giresun Noter kâtibi Fethi; Elaziz orta okul 122 İhsan Talû; Edirne Kıyık caddesi No. 69 Veysel; Kütahya Gazi Kemal öğretmeni Rahmi.

Elli kuruşluk birer kitap: İstanbul Şehzadebaşı, Kovacılar caddesi No. 180 Macide. ıstanbul Sultan Ahmet Keresteci Hakkı sokak No. 30 Hayrettin. İstanbul Beşiktaş Valdeçeşme, Aktar sokak No 24 ızzeddin Tutaş. İstanbul Alman lisesi Neriman Niyazi. İstanbul Kanlıca Samime Ahmet; İstanbul Çengelköy, Havuzbaşı deresi sokak No. 72 Türkân Yılmaz türk' ıstanbul Lâleli apartman D. 2 No. 17 B. Berra; İstanbul Kadıköy Acıbadem caddesi No. 22 Güzin; Sinop belediye ebesi Belkıs Ergülen; Konya Kor. II. inci Şube müdürü yarbay Mustafa oğlu Macit; Balıkesir Türk dili gazetesi Ö. Balkır; Rize İnhisarlar muhasebecisi Ömer Levent kızı Gülen Levent; Eskişehir şeker fabrikası levazım ambarı memuru Süleyman Gürsoy; Uşak Hükûmet doktoru Süreyya Yücel oğlu Servet; Edremit hükûmet civarı Gazi İlyas mahallesi No 25 Samiha Saynak; Pınarhisar topçu alayı baş baytarı binbaşı Hüsnü eşi Behice Ülkü. Malkara İnhisarlar memuru Emin oğlu Reşat; Gölcük Gür denizaltı gemisi Nizamettin Nart; Adapazarı posta kutusu 33 Hüseyin Kırmaz; Bandırma 1 inci okul öğretmeni Esat oğlu Sedat.

25 Kuruşluk Birer Kitap

Salihli Halk partisi başkanı A. Halis oğlu İsmail Uğur; Milâs Uray ayar işyrı Ali Yılmaz eşi Zehra; Kırkagaç kurtuluş caddesi 2 numaralı evde Selma Tanman; Urla Yenimahalle numara 13 Arsa'ı sokak Necip Öner; Ödemiş Zafer meydanı bilgi evi çıkmazı 21 Reşad Turhan; Nazilli avukat Bekir Sıdkı oğlu Necati Mete; Ayvalık Sakarya okulu öğretmeni Fikriye Okyay; Çatalca Tüm komutanı kızı Nimet Erdönmez; Çorlu Yeni kolordu karşısında 10 numarada yarbay Tevfik kızı Deniz Özel; Seddilbahir gedikli subay B. Oy kızı Yüksel, Kaş foto Ekrem Baysan; Karaman Mücellit Zeki; Ereğli — Konya D. D. Y. hareket müfettişi oğlu Hüsnü; Elmalı malmüdürü Sait Toker oğlu Mahir Toker; Hopa kaymakam Sabri Demir kızı Cahide; Görele Kara Mustafa zade hacı Hasan; Bafra Orman muamelât memuru Talât eşi Makbule; Bartın Asma caddesi Çemelerin evi 42 numara Günseli Erboy; Safranbolu evkaf işyarı Hakkı Özbek; Turhal Nafia kâtibi Ahmed, Devrek berber Akif Coşkun; Susurluk istasyon şefi oğ. Zeki; Gemlik Engürücük köyü öğretmeni S. Ergüç; Yalova Tahsin Soysal oğlu Ertuğrul; İzmir Alsancak T. C. D. D. istasyon müdürü Emin kızı Suat; İstanbul Eyüp Kurukavak caddesi 1/46 evde Nimet; İstanbul Bakırköy Sümerbank bez fabrikasında Sıhhat memuru Mevlut Akyüz; İstanbul Yeşilköy İtfaiye telefon memuru Kemal Özcan; Çorum Delikara oğlu Nuri; Erzurum İsmetpaşa ilkokulu No 3 Nevzat Karabacak; Konya müddeiummilik kâtibi Şekibe Mendi; Zonguldak yardım bankasında Nevzat; Samsun Piyade kamutan muavini yarbay Cevdet kızı Perihan; Kastamonu lisede 339 Necmeddin; Niğde Nüfus direktörü oğlu Hulûsi Oluğ.

No. 16 **YARIM AY** BİLMECE KUPONU No. 16

Sayın Öğretmenler!

1935 - 1936 Ders yılı başlıyor. Meslekî araştırmalarınızda size büyük faydaları dokunacak olan aşağıdaki kitapları - ayrıca posta parası almadan - değerlerinden 50 % indirerek satıyoruz. Fırsatı kaçırmayın.

PEDAGOJİ	*Ernest Moymann*	*100 Kr.*
PSİKOLOJİ	*Charles Richet*	*100 Kr.*
MEKTEPTE PSYCHANALYSE	*Hans Zulliger*	*75 Kr.*
İlk toplu tedrisin esassı olmak üzere HAYAT BİLGİSİ	*Hans Brückl*	*100 Kr.*
İlk okul çerçevesi içinde İŞ OKULU	*G. Kerschensteiner*	*30 Kr.*
HAYAT BİLGİSİnin Resimle tedrisi (4 ton)	*Richard Rothe*	*160 Kr.*
TESET USULÜ	*Dr. Vermeylen*	*50 Kr.*
Okulda Aile ile Elbirliği	*M. Nedim, M. Nureddin*	*50 Kr.*
İŞ ÜNİTESİ	*M. Emin Soysal, Esat Onarkut Sabahat Sıtkı, Nazire*	*100 Kr.*
SANAT FELSEFESİ	*Suud Kemaleddin*	*50 Kr.*
FRANSIZ EDEBİYATI	*Vasfi Mahir*	*30 Kr.*
Parlak Sevinç Üniversite Gençliğine	*Grigori Petrof*	*20 Kr.*

RESİMLİ AY BASIMEVİ - İSTANBUL

MAKS FARACİ

NİL SABUNU

BENİM

TUVALET

SABUNUM

Satış Mağazası: İSTANBUL:

Eski Zabtiye S. - Yeni Postane yakınında

ŞİŞLİ
TERAKKİ
LİSESİ

GÜNDÜZLÜK
YATILI
ÖĞLE YEMEĞİ

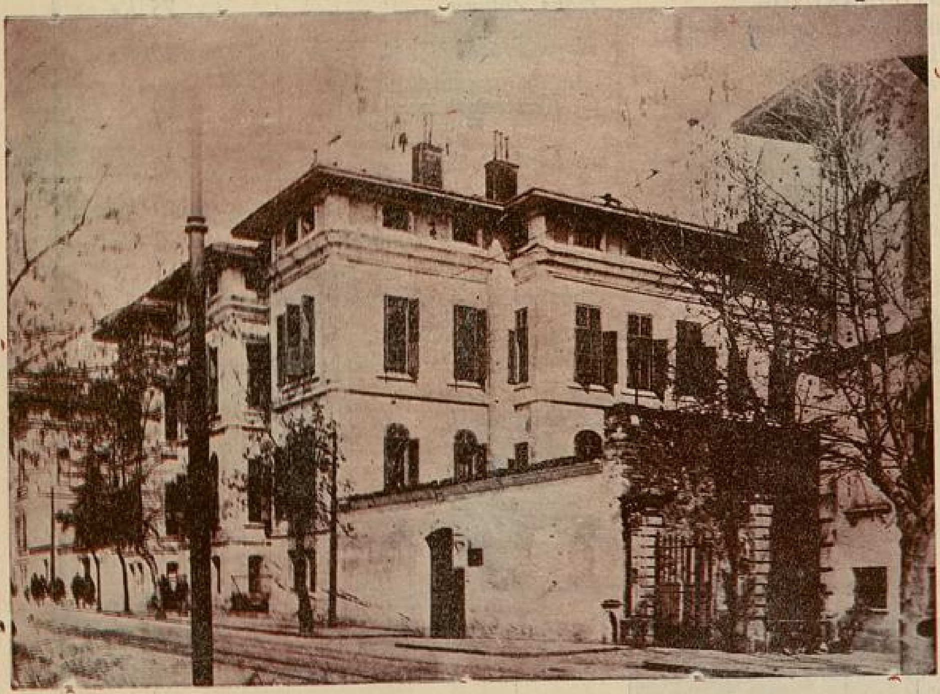

YUVA
İLK OKUL
ORTA
LİSE

TÜRKÇE
FRANSIZCA
ALMANCA
İNGİLİZCE

TÜRKİYENİN EN ESKİ ÖZEL OKULU

(Kuruluş Yılı: Selânikte 1879; İstanbulda 1919)

ŞİŞLİ TERAKKİ LİSESİ dir

Uluşal Liselere muadeleti; durum ve tutumunun düzgünlüğü Maarifce saptanmıştır

Kız ve Erkekler için: yanyana ve geniş bahçeli iki binada **ayrı yatı daireleri** vardır. Fransızca, Almanca, İngilizce kurlarına dokuz yaşından başlıyarak her talebe girebilir. Yabancı dil öğretmeğe ve her bakımdan talebesini iyi yetiştirmeğe önem verdiği için, sınıflarına çok talebe oturtmaz. LİSE hergün saat 10 - 17 arasında açıktır. Kayıd işlerine **Pazartesi - Çarşamba - Cuma** günleri bakılır.

Girme şartlarını bildiren prospektüsler parasız gönderilir; Direktörlükten arayınız.

Telefon : 42517